

**T.C.
AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN
DEVAMSIZLIK SEBEPLERİNİN ARAŞTIRILMASI
(Elazığ İli Örneği)**

Murat YILDIZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATEMATİK ANABİLİM DALI**

KIRŞEHİR 2011

**T.C.
AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN
DEVAMSIZLIK SEBEPLERİNİN ARAŞTIRILMASI
(Elazığ İli Örneği)**

Murat YILDIZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATEMATİK ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN:
Doç. Dr. Kamile ŞANLI KULA**

KIRŞEHİR 2011

ONAY

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Matematik Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan(İmza)

Akademik Ünvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Ünvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Ünvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Ünvanı, Adı-Soyadı

Üye.....(İmza)

Akademik Ünvan, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

(İmza Yeri)

Prof. Dr. Nadir DEMİREL

Enstitü Müdürü

ÖZ

Bu araştırma, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilköğretim okulu ikinci kademenin 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerinin devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, öğrenci devamsızlıklarına iki farklı bakış açısını ortaya koyabilmek amacıyla, Elazığ il merkezi ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilere uygulanmak üzere “öğrenci devamsızlık nedenleri anketi” ve Elazığ il merkezi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlere uygulanmak üzere “öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketi” hazırlanmıştır. Anketler değerlendirildikten sonra elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Öğrenci devamsızlık nedenleri anketi Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı il merkezindeki 58 ilköğretim okulunun 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 12080 öğrenciden tabakalı örnekleme orantılı yaklaşıma göre seçilmiş 2600 öğrenciye uygulanmıştır.

Öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketi Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan 2459 öğretmenden basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilmiş 178 öğretmene uygulanmıştır.

Araştırmanın verileri; araştırmacı tarafından geliştirilen ve öğrenciler ile öğretmenlere uygulanan anketler, Milli Eğitim Bakanlığı kayıtlarındaki öğrenci devamsızlıklarına ilişkin bilgiler, Elazığ İli SBS ortalamaları, okul listeleri, şube ve öğrenci sayılarından elde edilmiştir.

Öğretmenlere ve öğrencilere uygulanan anketlerde 5’li ölçeklendirme (Likert tipi) kullanılmıştır. Ankette yer alan sorular; bireysel nedenlerden, öğretmenlerden, okuldan ve okul idarecilerinden, ailevi nedenlerden, sağlık problemlerinden, çevresel faktörlerden olmak üzere altı gruba ayrılmıştır. Araştırmanın istatistiksel hesaplamaları SPSS 15,0 programında yapılmış ve değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularından elde edilen en önemli sonuç; öğretmenler ve öğrencilerin, devamsızlığının en büyük sebebi olarak öğrencilerin sağlık problemlerini, diğer bir sebep olarak ise SBS’ye hazırlanmayı görmeleridir.

Anahtar Kelimeler: Devamsızlık, Öğrenci, Okul

ABSTRACT

This research aims to determine the reasons of absenteeism among 7th and 8th grade students in second level in governmental primary schools of Elaziğ Directorate of National Education.

In this research, in order to reveal two different approaches to student absenteeism, “a survey of the reasons of student absenteeism” which is designed to conduct among second level primary school students in Elaziğ city centre and “a survey of teachers’ opinion on student absenteeism” designed to conduct among teachers who are working in primary schools in city centre are prepared.

The reasons of student absenteeism survey is conducted among 2600 students who are selected according to the stratified sampling proportional approach from 12080 students who are studying in 7th and 8th classes in 58 primary schools in city centre.

Teachers’ opinion on student absenteeism survey is carried out with 178 teachers who are selected with simple random sampling method among 2459 teachers working in primary schools of Elaziğ Directorate of National Education in city centre.

Research data are obtained from the surveys developed by the researcher and applied to both teachers and students, information about student absenteeism in Ministry of National Education database, mean average of Elaziğ in SBS (Level Assessment Exam), school lists, numbers of students and classes.

In surveys applied to teachers and students 5 point scaling (Likert type) is used. Questions in the survey are categorized into six groups as individual reasons, teachers, schools and school administration, family reasons, health reasons and environmental factors. Statistical estimations are made and evaluated in SPSS 15,0 programme.

The most important outcome obtained from the research findings is that; for students and teachers health problems and prepare at the SBS are the most significant reasons for absenteeism.

Key Words: Absenteeism, Student, School

TEŞEKKÜR

“İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Devamsızlık Sebeplerinin Araştırılması” konulu yüksek lisans tezimin hazırlanmasında değerli bilgilerinden yararlandığım danışman hocam Doç. Dr. Kamile ŞANLI KULA’ya öncelikle teşekkürlerimi sunuyorum.

Motivasyonlarıyla, anlatılmaz manevi destekleri ile çalışmalarımnda çok önemli katkıları bulunan sevgili ablalarım Doç. Dr. Meryem KARAN’a ve Yrd. Doç. Dr. Seher GÜR’e, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine ve AR-GE biriminde görev yapan arkadaşlarıma, araştırma yaptığım okulların idareci, öğretmen ve öğrencilerine, beni bugüne getiren ve ufkumu aydınlatan anne- babama ve çalışmalarımnda desteğini esirgemeyen eşime teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ONAY	I
ÖZ	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR.....	IV
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	V
TABLOLAR DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XIII
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XIV

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. AMAÇ	3
1.2.1. Alt Problemler	4
1.3. ÖNEM	4
1.4. SAYILTIKLAR	5
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. DEVAMSIZLIK KAVRAMININ TANIMLANMASI.....	9

2.2. DEVAMSIZLIK NEDENLERİ	10
2.2.1. Bireysel Nedenler	10
2.2.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler	12
2.2.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler	13
2.2.4. Ailevi Sorunlar ve Sağlık Problemlerinden Kaynaklanan Nedenler.....	15
2.2.5. Çevresel Nedenler	17
2.3. YASAL DURUM	18
2.3.1. İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği	18
2.3.2. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu	20
2.3.3. Okula Devam Etmeyen Öğrencilerin İlköğretime Devamlarının Sağlanması	22
2.4. KONUYA İLİŞKİN BENZER ARAŞTIRMALAR.....	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	29
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	29
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	29
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	33
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİNDE KULLANILAN İSTATİSTİKİ İŞLEMLER	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMA	35
4.1. KATILIMCI ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİ.....	35
4.1.1. Örneklem Grubunun Öğrenim Gördüğü Sınıflara Göre Dağılımı	35
4.1.2. Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	36
4.1.3. Örneklem Grubunun Yaşlara Göre Dağılımı	36

4.1.4. Örneklem grubunun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı	37
4.1.5. Örneklem Grubunun Göç Dağılımı.....	37
4.1.6. Annenin Hayatta Olup Olmadığına Göre Dağılımı	37
4.1.7. Babanın Hayatta Olup Olmadığına Göre Dağılımı	38
4.1.8. Anne ve Babanın Birlikteliğine Göre Dağılımı	38
4.1.9. Annenin Mesleğine Göre Dağılımı	39
4.1.10. Babanın Mesleğine Göre Dağılımı.....	39
4.1.11. Annenin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	40
4.1.12. Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	40
4.1.13. Ailelerin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	41
4.1.14. Ailelerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	42
4.1.15. Örneklem Grubunun Okul Dışında Herhangi Bir İşte Çalışıp Çalışmadığına Göre Dağılımı	43
4.1.16. Örneklem Grubunun Evlerinde Bilgisayar Olup Olmadığına Göre Dağılımı.....	43
4.1.17. Örneklem Grubunun Özel Odalarının Olup Olmadığına Göre Dağılımı.....	44
4.1.18. Örneklem Grubunun Sevdiği Derslere Göre Dağılımı.....	44
4.1.19. Örneklem Grubunun Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı.....	45
4.1.20. Örneklem Sorumluluklarına Göre Dağılımı.....	45
4.1.21. Örneklem Grubunun Dershane Bilgilerine Göre Dağılımı	46
4.1.22. Örneklem Grubunun Okuldaki Devamsızlıklarına Göre Dağılımı	46
4.1.23. Örneklem Grubunun Sınıf Tekrarına Göre Dağılımı	47
4.1.24. Örneklem Grubunun Hastalıklarına Göre Dağılımı.....	47

4.2. ÖĞRENCİLERİN, DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	47
4.2.1. Bireysel Nedenler.....	48
4.2.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler.....	49
4.2.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler.....	50
4.2.4. Ailevi Nedenler.....	51
4.2.5. Sağlık Nedenleri.....	52
4.2.6. Çevresel Nedenler.....	53
4.3. KATILIMCI ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİ	54
4.3.1. Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	54
4.3.2. Örneklem Grubunun Mesleki Kıdem Yılına Göre Dağılımı.....	54
4.3.3. Örneklem Grubunun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	55
4.3.4. Örneklem Grubunun Görevlerine Göre Dağılımı	55
4.4. ÖĞRETMENLERİN, ÖĞRENCİ DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	56
4.4.1. Bireysel Nedenler.....	56
4.4.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler.....	57
4.4.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler.....	58
4.4.4. Ailevi Nedenler.....	59
4.4.5. Sağlık Nedenleri.....	60
4.4.6. Çevresel Nedenler.....	61
4.5. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	62
4.5.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin, Öğrenci Devamsızlıkları Hakkındaki Ortak Görüşleri.....	62
4.5.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Durumları.....	62

4.5.3. Devamsızlık ortalaması yüksek olan okullarda öğrenim gören öğrencilerin devamsızlıklarının, öğrencilerin ve okulların SBS başarı ortalamasına etkisi...	63
4.5.4. YİBO ve devamsızlık ortalaması yüksek olan diğer okullar arasındaki devamsızlık ortalaması açısından farklılıklar.....	64

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
5.1. SONUÇ	65
5.2. ÖNERİLER.....	66
6. KAYNAKÇA.....	69
EKLER.....	73
ÖZGEÇMİŞ	84

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 3.1. 2009-2010 Elazığ eğitim bölgeleri ilköğretim okulları	30
Tablo 3.2. Araştırma yapılan okullar	31
Tablo 3.3. Uygulanması planlanan ve geçerli anket sayısı	32
Tablo 4.1. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf dağılımı	35
Tablo 4.2. Cinsiyetlerin Dağılımı	36
Tablo 4.3. Yaşların dağılımı.....	36
Tablo 4.4. Doğum yeri dağılımı	37
Tablo 4.5. Göç dağılımı	37
Tablo 4.6. Annenin hayatta olup olmadığına dair dağılım.....	38
Tablo 4.7. Babanın hayatta olup olmadığına dair dağılım	38
Tablo 4.8. Anne ve babanın birlikte yaşayıp yaşamadığına dair dağılım	38
Tablo 4.9. Annenin Meslek Dağılımı.....	39
Tablo 4.10. Babanın meslek dağılımı	39
Tablo 4.11. Annenin Eğitim Dağılımı.....	40
Tablo 4.12. Babanın eğitim dağılımı.....	41
Tablo 4.13. Ailenin gelir dağılımı.....	42
Tablo 4.14. Ailenin sahip olduğu çocuk sayısı dağılımı	42
Tablo 4.15. Öğrencilerin okul dışında maddi gelir sağlayacak iş yapıp yapmadığına dair dağılım	43
Tablo 4.16. Öğrencilerin evlerinde bilgisayar olup olmadığına dair dağılım	43
Tablo 4.17. Öğrencilerin kendilerine ait odasının olup olmadığına dair dağılım	44
Tablo 4.18. Öğrencilerin okulda en sevdiği derse dair dağılım	44
Tablo 4.19. Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine dair dağılım ...	45

Tablo 4.20. Öğrencilerin evde ders çalışmanın dışında sorumluluğunun olup olmadığına dair dağılım	45
Tablo 4.21. Dershaneye gidip gitmediklerine dair dağılım.....	46
Tablo 4.22. Okuldaki devamsızlık durumuna dair dağılım	46
Tablo 4.23. Sınıf tekrarının olup olmadığına dair dağılım	47
Tablo 4.24. Sürekli tedavi ve kontrol gerektiren bir hastalığının olup olmadığına dair dağılım	47
Tablo 4.25. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşleri.....	48
Tablo 4.26. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşleri.....	49
Tablo 4.27. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idaresinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşleri.....	50
Tablo 4.28. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşleri.....	51
Tablo 4.29. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşleri.....	52
Tablo 4.30. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşleri.....	53
Tablo 4.31. Cinsiyetlerin dağılımı	54
Tablo 4.32. Mesleki kıdem dağılımı	54
Tablo 4.33. Eğitim durumu dağılımı.....	55
Tablo 4.34. Görev dağılımı	55
Tablo 4.35. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşleri.....	56
Tablo 4.36. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşleri	57

Tablo 4.37. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idaresinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşleri	58
Tablo 4.38. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşleri.....	59
Tablo 4.39. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşleri.....	60
Tablo 4.40. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşleri	61

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Elazığ il merkezinde yer alan eğitim bölgeleri	30
---	----

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu araştırmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklama

S	Örnekleme standart sapması
%	Yüzde
\bar{X}	Örnekleme ortalaması

Kısaltmalar

Açıklama

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	Milli Eğitim Müdürlüğü
AR-GE	Araştırma Geliştirme
SP	Stratejik Plan
YSÖP	Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
YİBO	Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
SBS	Seviye Belirleme Sınavı

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Problem Durumu, Amaç, Önem, Sayıtlar, Sınırlılıklar ve Tanımlar”; ikinci bölümde devamsızlıklarla ilgili “Literatür Taraması”; üçüncü bölümde “Yöntem”; dördüncü bölümde araştırma ile ilgili “Bulgular ve Yorumlar”; beşinci bölümde “Sonuç ve Öneriler” yer almaktadır.

Alt kesimlerde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve konuyla ilgili tanımlara yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Günümüzde bilim hızla ilerlemektedir. Dolayısıyla, bireyin ve toplumun geleceği; bilgiye ulaşma, bilgiyi üretebilme ve kullanma becerilerine bağlıdır. Bu becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi, ezberlemeyi değil, bilgi üretimine dayalı çağdaş bir eğitimi gerektirmektedir (Güneş, 2008).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen bir olgudur. Seçilmiş ve kontrollü bir çevre olan okulun etkisi altında sosyal yeterlilik ve en uygun bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir.

Eğitim, bireye yeni davranışlar kazandırmada ya da mevcut davranışları değiştirmede en etkili süreçtir. Eğitimi diğer davranış değiştirme süreçlerinden ayıran iki önemli özelliği maksatlı ve planlı olmasıdır. Bu yönüyle “eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1997).

Bir diğer görüşe göre eğitim, bireyin toplum hayatına hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına ve kişiliğini geliştirmesine yardım etme sürecidir (Taymaz, 1997).

Zorunlu eğitim kademesi olan ilköğretimin amacı toplumdaki ortak vatandaş tipini yetiştirmektir. Bu açıdan bakıldığında toplumsal faydası diğer öğretim kademelerinden daha fazladır. Selçuklularda olduğu gibi Osmanlılardaki eğitimin ilk basamağı olan sıbyan mekteplerinde her ne kadar dini eğitimin yanında günlük yaşamın gerektirdiği bilgilere yer veriliyorsa da dünyevi ihtiyaçlarını ön plana alan

insan yetiştirme amacı güdülmemiştir. Cumhuriyet dönemi diğer tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da ilklerin ve yeniliklerin olduğu bir dönem olmuştur. Eğitim alanında yapılan yenilikler öncelikle ilköğretim kademesindedir veya ilköğretim kademesini diğer kademelere göre daha fazla etkilemiştir. Uzun süren kesintili/kesintisiz zorunlu ilköğretim tartışmalarından sonra 18 Ağustos 1997 tarihinde meclisin kabul ettiği ve 23084 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4306 Sayılı Kanun gereği 1997-1998 öğretim yılından itibaren ülke genelinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmiştir (Erdem, 2005).

İlköğretim; kadın erkek tüm yurttaşların ulusal amaçlara uygun olarak beden, zihin, duygu ve ahlâk bakımından gelişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretim aşamasıdır. 222 sayılı “İlköğretim ve Eğitim” Kanununa göre ilköğretim, 6-14 yaş grubundaki tüm yurttaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır. Parasız olmasının nedeni, temel bir insan hakkı olmasının yanı sıra, ilköğretimin toplumsal yararının diğer öğretim kademelerinden fazla olmasıdır. Zorunlu olmasının altında yatan neden ise; toplumun üyeliğine hazırlanan tüm bireylerin bilmesi gereken asgari bilgi, tutum, beceri ve davranışların kazandırılması gereğidir. Ayrıca kalkınmak için toplumun zekâ ve yetenek potansiyelinden yararlanmak gerekir. Tüm bireylerin ilköğretimden geçirilmesi, toplumun bir zenginlik kaynağı olan bu üstün zekâ ve yeteneklerin saptanmasını da sağlayacağından, tüm yurttaşların bu eğitimden geçirelmeleri hem birey hem de toplum açısından zorunludur. İlköğretim, sadece ortaöğretime öğrenci hazırlayan bir öğrenim basamağı olmayıp aynı zamanda bireyi yaşama hazırlayan bir eğitim dönemidir. İlköğretimden sonra birey eğitime devam etmeyebileceğinden, ilköğretim döneminde bir yurttaşın tek başına yaşamını sürdürebilmesi, mutlu olabilmesi, hatta toplumsal kalkınmaya katkıda bulunabilmesi için bilmesi gerekenlerin verilmesi şarttır (Çınar, 2008).

Her toplum kendi değerlerine uygun bireyler yetiştirmek isterken bazı sıkıntılar yaşamaktadır. Problemlerin başlıca kaynağı; öğrenci, öğretmenler, okul, okul idaresi, aile, sağlık veya çevre kaynaklı faktörlerden oluşabilir. Bu etkenler öğrencilerin eğitim durumunu etkilediği gibi, okuldan soğuyup devamsızlık yapmalarına da neden olabilir.

İlköğretim öğrencilerinin devam ve devamsızlıkları eğitim-öğretim sürecinin önemli bir meselesi olarak akademik düzeyde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Fakat yapılan literatür taraması sonucunda ülkemizde İlköğretim öğrencilerinin devam ve devamsızlıklarını konu alan çalışmaların çok az sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Okul idarelerinin ve akademik araştırmaların devamsızlık konusundaki görüş ve önerileri çok yönlü değerlendirilmelidir. Yapılan bu araştırmayla söz konusu problemin sebeplerinin belirlenmesi ve çözümü noktasında fikir edinilebileceği düşünülmektedir.

Çocuk kendisine has özellikleri olan ve bu özellikleriyle de çoğu zaman çevresindekiler için bilinmezlikler taşıyan bir varlıktır. Çok yönlü ve hızlı gelişim süresince gerek kendine has özellikleri, gerek içinde bulunduğu sosyal ortam gerekse sürekli değişen aile koşulları bir araya gelerek belirleyici rol oynamaktadır. Bu dönemde aileyle ilgili problemler, davranış ve uyum problemi, okulla ilgili problemler, yaşam değişikliği vs. gibi sebeplerden kaynaklanan problemler yaşanabilmektedir (Aslıtürk, 2010).

Günümüzde okul ortamlarına bakıldığında, okul öncesi eğitim kurumlarından başlamak üzere, ilköğretim kurumları ve liselerde toplumun farklı kesimlerinde yaşayan ailelerden gelen, farklı yaşam durumları içerisinde ve farklı yaş gruplarında olan birçok öğrenci, eğitimlerine ve okul başarılarına olumsuz etkilerde bulunan sorunlarla karşı karşıyadırlar (Özbesler ve Duyan, 2009).

Toplumun büyük çoğunluğunun temel eğitimden sonra eğitimlerine devam etmedikleri gerçeği karşısında, ilköğretim eğitiminin süresi ve niteliğinin ne kadar önemli olduğu anlaşılır. İlköğretim, toplumun temel kültürünü geliştirir. Yeniliklerin yurt ölçüsünde yayılması ve demokrasinin yerleşmesi için ilköğretim bir güç kaynağıdır. Siyasal, sosyal ve ekonomik sorunların asıl çözüm yeri ilköğretim tabanıdır. İlköğretimde kazandırılan temel bilgi, görüş, beceri ve tutumlar insanlara hayatları boyunca eşlik eder (Yeşilyaprak, 2005).

1.2. AMAÇ

Elazığ il merkezinde bulunan bazı okullarda, özellikle ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin devamsız gün sayılarının arttığı gözlenmiştir (MEİ, 2010). Bu çalışmayı yapmaya teşvik eden sebeplerin başında da bu devamsızlık artışı yer almaktadır. Bu bağlamda, Elazığ il merkezinde öğrenim gören ilköğretim 7. ve 8.

sınıf öğrencilerinin devamsızlık sebeplerini araştırmak amacıyla bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için Kesim 1.2.1 de verilen alt problemler ele alınacaktır.

1.2.1. Alt Problemler

1. İlköğretim Okulu öğrencilerinin devamsızlığa yol açan nedenlere ilişkin; öğretmen ve öğrencilerin ortak görüşleri nelerdir?
2. Araştırma yapılan okullarda öğrenim gören öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları nasıldır?
3. Devamsızlık ortalaması yüksek olan okullarda öğrenim gören öğrencilerin devamsızlıkları, öğrencilerin ve okulların SBS başarı ortalamasını ne ölçüde etkilemektedir?
4. YİBO ve devamsızlık ortalaması yüksek olan diğerk okullar arasında devamsızlık ortalaması açısından farklılık var mıdır?

1.3. ÖNEM

İlköğretimde kazandırılan bilgi ve becerilerin, bir yandan bireyin hayata atıldığı andan itibaren kendisi ve toplum için daha üretken ve verimli olmasını sağlarken; diğerk yandan daha ileri eğitim kademelerindeki öğrenmenin temelini oluşturur. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde toplumdaki tüm bireylerin en azından temel bilgi ve becerilerle donanımlı hale gelmesi açısından, ilköğretim okullarının eğitim sistemini oluşturan diğerk eğitim kurumları arasında ayrı bir yeri ve önemi vardır.

Bilimde meydana gelen gelişmeler sonucunda toplumun değışmesi, özellikle okulun öneminin giderek artması öğrenciler üzerinde daha da hassas durulmasını gerektirmektedir. İlköğretimin amaçlarına ulaşılmasında öğrencilerin okula devamının ayrı bir önemi vardır.

İlköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık sorunları, eğitim-öğretim sürecinin önemli bir problemi olarak akademik düzeylerde araştırma konusu edilmiştir. Devamsızlık probleminin birincil düzeyde muhatabı olan okulların planlama çalışmalarında da, öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi, temel gündem maddelerinden biri olarak ele alınmaktadır. Öğrenci devamsızlıklarının

önlenebilmesi için, öncelikle devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu yönde okul idarelerinin ve akademik araştırmaların görüş ve önerileri dikkate alınmalı ve çok yönlü olarak değerlendirilmelidir. Fakat yapılan kaynak taramaları sonucunda, Türkiye’de, öğrenci devamsızlıklarını konu alan çok az sayıda araştırma olduğu görülmüştür. Bu da yapılan çalışmanın önemini arttırmaktadır.

1.4. SAYILTILAR

Araştırmada, öğrencilerin ve öğretmenlerin verdikleri cevapların tarafsız olduğu, araştırmaya katılanların anketlere istekle cevap verdikleri, elde edilen verileri analiz etmek için seçilen istatistiki tekniklerin araştırmaya uygun olarak seçildiği, yapılan literatür taramasının yeterli olduğu ve örneklemin evreni temsil ettiği kabul edilecektir.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, 2009–2010 Eğitim – Öğretim Yılı Bahar Döneminde Elazığ ili İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bulunan merkez ilköğretim okullarında görevli öğretmenler ve ilköğretim ikinci kademedede öğrenim gören 7. ve 8. sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Araştırma, öğretmenlere uygulanan “Öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketi” ve öğrencilere uygulanan “öğrenci devamsızlık nedenleri anketi” ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın bulguları, Elazığ ili merkez sınırları içindeki 58 okuldan seçilen devamsızlık ortalaması il ortalamasının üstündeki 29 okulda öğrenim gören öğrenciler ile merkez ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öğrenci devamsızlıklarına dair görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Tanım 1.1. Öğretmenlik: Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir (1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu).

Tanım 1.2. Öğretmen: Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler (1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu).

Tanım 1.3. Öğrenci: Öğrenim gören kişilerdir.

Tanım 1.4. İlköğretim: İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir (222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu).

Tanım 1.5. Devamsızlık: Kişilerin bulunması gereken; okul, işyeri, toplantı vb. gibi yerlerde bulunmaması durumudur.

Tanım 1.6. İstatistik: İlgilenilen konuya ilişkin verilerin toplanması, düzenlenmesi, özetlenmesi, sunuluşu ve analizine ilişkin bilimsel yöntemlerle ve böyle analizlere dayalı mantıklı kararlar alma ve geçerli sonuçlar çıkarmayla ilgilidir (Spiegel, 1999).

Kısacası veri bilimidir ya da verilerin dilidir (Balce ve Demir, 2009).

Tanım 1.7. Tanıtıcı İstatistik: Elde edilen verileri tanıtan sayısal bilgiler üretilmesi, bunların anlaşılır olabilmesi için bilgilerin tablo ve grafikte özetlenmesidir (Balce ve Demir, 2009).

Tanım 1.8. Açıklayıcı İstatistik: Örnekten elde edilen bulgularla örneğin çekildiği yığın hakkında tahminlerde bulunma, karşılaştırmalar yapma ve kararlara varma işlemleri, açıklayıcı istatistiğin konularıdır (Balce ve Demir, 2009).

Tanım 1.9. Evren: Üzerinde araştırma yapılan, belirli bir tanıma uyan aynı cinsten birimlerin meydana getirdiği topluluğa evren (ana kütle) denir. Sonlu ya da sonsuz olabilir (Spiegel, 1999).

Tanım 1.10. Örneklem: Araştırılmak istenen bir olayla ilgili evrenden, belli kurallara göre seçilmiş, evreni temsil ettiği varsayılan küçük bir küme örneklem olarak adlandırılır. Örneklem evreni oluşturan varlıkların alt parçalarından oluşur (Karatay, 2009). Matematiksel ifadeyle örneklem, evrenin bir alt kümesidir (Özmen, 2009).

Örneklemin evreni temsil edebilmesi için, en başta yansız olması gerekir (Arıcı, 1972).

Tanım 1.11. Örnekleme: Bir evrenden amaca uygun örneklem seçme işine örnekleme denir (Arıcı, 1972). İstatistikte belirli bir yığından alınan kümeyi ifade eder. Bütün evreni yansıtabilecek, evrenin bir kısmını seçme işlemidir de denebilir. Örnekleme ile yapılacak bir araştırmanın en önemli özelliği evrendeki gerçek durumu ortaya

çıkabilmesi için en önemli koşul örneklemin evreni temsil edebilmesidir (Karatay, 2009).

Tanım 1.12. Basit Tesadüfî Örnekleme: N hacimli bir ana kütlede bağımsız olarak seçilebilecek birbirinden farklı ve n hacimli,

$$C \binom{N}{n} = \frac{N!}{n! (N - n)!}$$

sayıdaki örneklemden her birine eşit seçilme şansı tanıyan bir örnekleme tekniğidir. Bu tekniğin uygulamasında anakütle kısımlara ayrılmaksızın, birimler arasından anakütlenin tamamını temsil edecek bir örneklem rassal olarak seçilir (Serper, 2000).

Yukarıdaki tanımda da belirtildiği gibi, anakütleden seçilecek n hacimli bütün örneklemelerin seçilme olasılıkları birbirine eşittir. Öte yandan, anaküttelede yer alan her birimin seçilecek örnekleme bulunması olasılığı ise n/N dir (Serper, 2000).

Tanım 1.13. Tabakalı Tesadüfî Örnekleme: Anakütlerdeki birimler incelenecek özellikleri bakımından önemli farklılıklar gösterildiğinde yapılacak en iyi iş, bu birimleri tabaka adı verilen homojen alt gruplara ayırmaktır. İşte bu tabakaların her birinden ayrı ayrı birer rassal örneklem alınır ve elde edilen sonuçlar birleştirilirse tabakalı örnekleme yapılmış olur. Örneğin, sanayi işletmeleri hakkındaki bir örneklemede fabrika ve atölyeler büyüklüklerine göre tabakalara ayrıldıktan sonra, anakütleden daha homojen olan bu tabakalardan aynı oranda veya değişik oranlarda birim seçilerek, her biri için ayrı bir örneklem oluşturulur. Bu teknik tahminlerin sıhhatini artırır, fakat uygulanması anakütlenin bileşimi hakkında bilgi sahibi bulunmayı gerektirir. Anakütle asimetrik bölündüğünde tabakalı örnekleme başvurmak zorunluluğu doğar (Serper, 2000).

Tanım 1.14. Veri: Belirli amaçlar için toplanan bilgilere veri denir (Balce ve Demir, 2009). Veri toplamak için farklı yöntemler kullanılabilir:

• Mevcut kaynaklardan (eski kayıtlar, arşivler, raporlar, yıllıklar, vb.) yararlanarak,

- Gözlem yaparak,
- Anket yaparak,
- Deney yaparak,
- Simülasyon yoluyla bilgisayarda yapay veri üreterek veri toplanır.

Temel olarak 2 tür veri vardır. Bunlar nicel veri ve nitel veridir.

Tanım 1.15. Nicel veri: Sayısal bir ölçekle ölçülerek elde edilmiş verilerdir. Boy uzunluğu, fiyat vb.(Balce ve Demir, 2009).

Tanım 1.16. Nitel veri: Kategoriler biçiminde sınıflandırılabilen verilerdir. Cinsiyet, göz rengi, vb.(Balce ve Demir, 2009).

Tanım 1.17. Aritmetik Ortalama: Deneklerin aldıkları değerlerin toplanıp denek sayısına bölünmesiyle elde edilen değerdir (Cengizhan, 2010).

Tanım 1.18. Standart Sapma: Ölçümlerin ortalamadan olan farklarının karelerinin ortalamasının kareköküdür (Cengizhan, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Doğu Anadolu Bölgesi'nde günden güne kalkınma yolunda ilerleyen Elazığ, tarihi ve kültürel mirası ile öne çıkan illerden biridir. Şehrin idari yapısı; 1'i il, 10'u ilçe, 15'i belde olmak üzere 26 belediye, 546 köy, 711 mezra ve 155 mahalleden oluşmaktadır. Nüfusu 547.562 kişi, yüzölçümü 9.313 km², rakımı 1.067 m'dir. Nüfusun % 70'i il ve ilçe merkezlerinde, %30'u köylerde yaşamaktadır. İl merkezlerinin nüfus büyüklüğüne göre sıralanışlarda Elazığ 20., İllerin nüfus büyüklüğüne göre sıralanışında ise 36. sıradadır. Elazığ'ın 2007-2008 Sayım Dönemine göre aldığı göç 15.294 kişi, verdiği göç 18.813 kişidir. Net göç -3.519, net göç hızı -6.41'dir. Elazığ'ın göç aldığı ilk 5 il, Malatya, İstanbul, Diyarbakır, Bingöl ve Ankara'dır. Elazığ'ın göç verdiği ilk 5 il ise, İstanbul, Tunceli, Malatya, Ankara, Diyarbakır'dır (Elazığ MEM, 2010).

Eğitim alanında ise; 2008-2009 eğitim ve öğretim yılı okullaşma oranları, Okul Öncesi'nde % 42.3, İlköğretim'de % 97.5, Genel Ortaöğretim'de % 44.9, Meslek ve Teknik Ortaöğretim'de % 18.4'tür (Elazığ MEM, 2010).

Bu bölümde, araştırma konusu olan devamsızlık problemi ile ilgili olarak, devamsızlığın tanımlanması, devamsızlık nedenleri, devamsızlık ile ilgili yasal durum, konuya ilişkin benzer araştırmalar gibi konulara yer verilmiştir.

2.1. DEVAMSIZLIK KAVRAMININ TANIMLANMASI

1.6.5.'de tanımlandığı gibi devamsızlık, kişilerin bulunması gereken; okul, işyeri, toplantı vb. gibi yerlerde bulunmaması durumudur diye tanımlanabilir.

Öğrenci devamsızlığı farklı biçimde ifade edilmektedir. "Okulu kırmak", "okulu asmak", "okuldan kaçmak", "devamsızlık yapmak", "okuldan yok olmak", "ders asmak" vb. biçimlerde toplum içerisinde ve öğrenciler arasında kullanılan bütün deyimler gerçekte okul devamsızlığının bir ifadesidir. Günlük yaşam içerisinde en çok kullanılan kavramlar "okuldan kaçma" ve "devamsızlık ifadeleridir." Bu ifadelerin mantıksal analizi yapıldığında, okuldan kaçmanın, öğrenci okula geldikten sonra gerçekleşen, devamsızlığın ise, okula gelmeden gerçekleşen eylemler olduğu düşünülebilir. Ancak, her iki kavramda da öğrencinin gerçekleştirdiği eylemde derse

ya da derslere girmediğinin unutulmaması gereklidir. Öğrencinin derse girmeme nedenleriyle ilgili etmenler ise çok çeşitli biçimlerde olabilir (Pehlivan, 2006).

2.2. DEVAMSIZLIK NEDENLERİ

Devamsızlık bir öğrencinin okula yönelik olumsuz duygularının bir belirtisi olmakla birlikte tek başına bir etmen değildir. Birçok etmenin birlikte ya da tek başına bulunması, öğrencinin okuldan uzaklaşmasına veya devamsızlık yapmasına neden olabilmektedir (Pehlivan, 2006).

Bu duygular; öğrenciden, öğretmenenden, okul ya da okul idarecilerinden, aileden, sağlık problemlerinden, çevre faktörlerinden kaynaklanıyor olabilir.

2.2.1. Bireysel Nedenler

Kızlarda 11, erkeklerde 13 yaşlarında başlayan ergenlik döneminin, ilköğretim ikinci kademesinde yaşanması bazı problemleri de beraberinde getirmektedir (Kalafat, 2007).

Ergenlik, çocuklar ve ailelerinde pek çok değişikliğin meydana geldiği bir dönemi kapsar. Ergenler bilişsel olarak farklı bir yapıdadırlar, çünkü artık soyut kavramları daha çok düşünmeye, daha karmaşık problemler çözmeye, diğer kişilerin bakış açılarını anlamaya başlar ve önceki durumlarına göre ahlaki ve etik bakımdan daha yüksek bir sağduyuya sahip olurlar. Ergenlikte erken veya geç olgunlaşmanın beraberinde getirdiği bazı sorunlar vardır. Yaşıtlarından geç olgunlaşan bir kişi kalabalıkta açık şekilde göze batmaktadır. Erkekler için bu durum, yaşıtlarına göre daha kısa, çelimsiz ve tüysüz bir cilde sahip olmalarıdır. Erkekler, popülerliğin bir ölçütü olduğu için atletik yapıya oldukça önem verirler. Geç olgunlaşan erkeklerin bu durumları akranlarıyla karşılaştırıldığında önemli derecede bir dezavantaj oluşturur. Kızlar için, ergenliğin geç başlaması göğüslerin diğer kızlarla aynı zamanda gelişmemesi anlamına gelir. Bu da erkeklerin bu tür kızlara dikkat etmemesi demektir. Kızlar da popüler olmak için mücadele ederler. Bir kız geç olgunlaşan bir erkeğe göre fiziksel olarak aynı oranda sıkıntı çekmez (örneğin, ergenlik başlangıcının gecikmesi yüzünden kızlar dans veya jimnastikte rekabetçi olurlar). Ancak, bu durum da sporla ilgili aktiviteler daha çok fiziki güç gerektirdikçe ve yoğunlaştıkça değişmeye başlar. Genellikle geç olgunlaşma, vaktinde

olgunlaşmadan oldukça farklıdır ve toplumsal dışlanmanın artması ve beden görünümü, kişinin iç dünyası ve karamsarlığa bağlı olarak ortaya çıkan problemlerle ilişkilidir. Erken olgunlaşan gençler bir dizi farklı değişikliklerle karşı karşıya kalırlar. Erkekler açısından erken olgunlaşma fiziki aktivitelerde başarılı olunmasına yol açar ve bu durum popüler olmakla yakından ilişkilidir. Arkadaşlar arasında geçen ve kimin daha önce sakal veya koltuk altı traşı olduğuyla ilgili olan bütün tartışmaları bilinmektedir. Bu durum genellikle kaç kilo kaldırabildikleri veya futbol topunu ne kadar uzağa fırlatabildikleri gibi karşılaştırmaların yapılmasıyla devam eder. Erkekler yıldız bir sporcu olmak isterler ve kızlar da (özellikle yıldız sporcular için) flört edilmesi gereken kişilerdir. Erken olgunlaşan erkek popülerlik kazanıp dikkatleri üzerlerine çekerler, fakat bu popülerlik nadiren devam eder. Sonuç olarak derslerinde zorlanmaya başlarlar, çünkü bütün zamanlarını sportif aktivitelerde ve arkadaşlarıyla eğlenerek geçirmişlerdir. Kızlar açısından erken olgunlaşma, özellikle yaşça büyük olan erkeklerin ilgisini çekmelerine neden olur. Erken olgunlaşan kızlar genellikle sıkıntı çekerler, çünkü yaşça kendilerinden büyük olan erkeklerle vakit geçirmeye başlarlar ve bu erkekler genellikle diyalog kurma ve sohbet etmeye ilgi duymazlar. Erken olgunlaşan kızlar genellikle duygusal ve sosyal yönden kendilerinden yaşça büyük erkeklerle çıkmanın üzerlerinde oluşturduğu baskının üstesinden gelemeyen ve kendilerini tanıtırırken on beş yaşında bir kız olduklarını ve on sekiz veya on dokuz yaşında bir erkekle çıktıklarını söylemek istemezler. Kısacası, ergenlik döneminin en göze çarpan yanı kızlarda ve erkeklerde yaşanan fiziksel değişimlerdir. Bu değişimler er ya da geç tüm bireylerin başından geçmektedir fakat her birey için eşit düzeyde bir etki oluşturmamaktadır. Bazı bireyler bu dönemde yaşadıkları değişiklikleri diğerlerine nazaran daha az hasarla atlatmaktadır, ancak bazıları ise bu dönemi sancılı bir süreç olarak yaşamakta ve bu da bu bireylerin sadece fiziksel görünüşlerindeki değişikliklerle sınırlı kalmamakta ve onların bilişsel gelişimlerini de etkilemektedir (Gül ve Güneş, 2009).

Ergenler, bu dönemde bağımsız olma ve kimliklerini bulma yolunda çok zorlu bir süreçten geçmeye başlarlar. Ergenlerin bu dönemde suç işleme, şiddete başvurma, çete faaliyetlerine katılma ve uyuşturucu madde kullanma ihtimalleri fazladır (Gül ve Güneş, 2009).

Yeni ruhsal tepkiler ve davranışlar belirmeye başlar. Dengeli ve uyumlu ilköğretim çocuğu gider, yerine oldukça tedirgin, kuruntulu, çabuk tepki gösteren, güç beğenen bir ergen gelir (Açıl, 2008).

Ergenlik çağında hem kız hem erkek öğrenciler okuldan soğumaya başlarlar. Başarıda düşüş olur, disiplin sorunları ve okula devamsızlık görülmeye başlar (Rogge, 2001).

2.2.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler

Çocukların problem çözme yönünden gelişmeleri için öğretmen sınıfta ana kaynaktır. Öğretmen, çevrede bulunan kuvvetlerin kayda değer öğrenme durumları haline getirebileceğini görmek ve bunlara yeni unsurların katılmasına rehberlik etmekle sorumludur. Günlük etkileşimlerin, canlı merak konularının, çeşitli ilgilerin ve kuvvetli duyguların gizli gücünü bilmek sorumluluğunda olan öğretmendir. Bizzat kendi anlayışlarının, inanç ve tutumlarının, başkalarıyla kurduğu ilişkilerdeki niteliğin ve çocuklar hakkında özel bilgilerinin, zengin problem çözme fırsatları ve deneyimleri sağlamanın başlıca şartlarından olduğunu kavramaktan sorumlu olan öğretmendir (Bingham, 1998).

Günümüzün en önemli kamusal mesleklerinden biri olan öğretmenlik; karmaşık sosyal yaşamın, küreselleşen dünyanın bütün sorunlarının doğrudan hissedildiği sorunlarla dolup taşmaktadır. Değişen dünya ve insanla birlikte, öğretmenlik anlayışı ve sorunları da değişmektedir. Bu nedenle; kamusal niteliği olan bu meslekte; sorunların güncel tespiti ve çözüm arayışları ihmal edilmemesi gereken çok önemli bir olgu olmaya devam etmektedir. Çünkü insan ve sorun, bir arada olması kaçınılmayan temel bir olaydır. İnsanın olduğu her yerde sorun da var demektir. Öyle ise, yapılması gereken şey, sorunları reddetmek, sorunlardan uzak durmaya çalışmak ya da sorunsuzluğu hedeflemek olmamalıdır. Sorunların mümkün olan en az ziyanla çözümlenmesi gerekir (Yapıcı, 2003).

Temel unsurunun insan olması nedeniyle, eğitim kurumlarında sorunların yaşanması doğal karşılanmalıdır. Bu sorunların tamamen yok edilmesi ise olanaksızdır. Eğitim kurumlarında asıl yapılması gereken; sorunların kaynağını tespit ederek, aynı sorunların yaşanmasının önüne geçebilmektir. Bunun için de; eğitim

kurumlarında dolaylı ya da doğrudan rol alan herkesin sorunların çözümünde ortak hareket edebilmesi çok önemli görünmektedir (Yapıcı, 2003).

Öğrenciler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda öğretmenleri ve arkadaşları ile geçirmektedir (Çınkır, 2004).

Sınıftaki öğretmen davranışlarının öğretim ortamını etkilediği bilinmektedir. Öğretmenlerin, öğretme ortamını olumlu yönde etkileyebilmeleri için bilgili, neşeli, mutlu, ilgili, güvenilir, insancıl, saygılı, hoşgörülü, anlayışlı, olgun, tarafsız, bireysel farklılıkları dikkate almak gibi birçok özelliğe sahip olmaları gerekir (Yenihayat, 2007).

Bu yaş grubu bireylerin en önemli özelliği oyun çağını yaşamakta olmalıdır. Bu nedenle okulların çocukların bilişsel, duyuşsal ve vücudun gelişimlerine ağırlık verici etkinlik alanları açısından zenginleştirilmesi gerekir. Öğrencilerin fiziksel, zihinsel, toplumsal vb. birçok alanda yetersizlikleri olabilir. Bunların olumsuz sonuçlarını giderebilecek olanlar ise okullarda öğrencilere destek hizmeti sunan psikolojik danışma ve rehberlik servisleridir. Herhangi bir alanda yetersizliği olan öğrencinin “tanılama” işleminden sonra yetersizliğine uygun alanda geliştirilmesi gerekir. Yetersiz olduğu alan ile ilgili gereksinimleri giderilemeyen öğrencinin okula ilgi ve dikkatle devam isteği azalabilir (Özbaş, 2010).

İlköğretim okullarında rehberlik hizmetlerinin çok önemli ve gerekli olduğu bilinmektedir. Fakat yapılan araştırmalar sonucunda bazı ilköğretim okullarında, sınıf rehber öğretmenlerin problemleri çözmeye yönelik yardım etme çalışmalarında yetersiz kaldıkları tespit edilmiştir (Ünal, 2004).

2.2.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler

Okul, öğrencilere okuma-yazma ve basit sayısal becerilerin yanında, karmaşık ve daha soyut bilgi ve düşünceleri kazandırmak üzere kurulmuş ve hemen hemen herkesi şu veya bu ölçüde ilgilendiren oldukça yaygın, toplumsal bir kurumdur (Tatar, 2004).

Okul, bireyi kendi beklentilerine uygun hale getirmek çabasında iken, okul dışı çevreler, okulun bireylere ekonomik özgürlük sağlayacak bir meslek kazandırmasındaki işlevini temel faktör olarak görmektedirler. Bu koşullarda da,

okul ve okulla ilgili her şey mutsuzluk, sorun ve çelişki yaratmaya devam etmektedir (Yapıcı, 2003).

Okul, içinde yaşanan sosyo-kültürel çevreden yalıtılmış ve ayakları yere basmayan bir görünüm içindeyse, okula karşı olumlu tutum geliştirilmesi düşünülemez. Bu nedenle, okul yönetimleri, sosyo-kültürel çevre sorunlarına karşı duyarlı olmalı ve duyarlılığını programlarında ve aktivitelerinde göstermelidir (Yapıcı, 2008).

Çocukların okul ile ilgili problemleri önem arz etmektedir. Okul ile ilgili sorunlar ciddi sonuçlar doğurabilir. Okul sorunlarının zamanında tespiti ve tedavisi çocuğun işlevsellik kaybını ve öğrenme performansındaki zararı en aza indirir. Belli bir zeka seviyesine rağmen ders başarısındaki devam eden düşme okul sorunlarının en temel göstergesidir. Çocuğun okula gitmek istememesi okul ile ilgili değişik bahaneler söylemesi, bedensel yakınmalar ile aileye yakınması, ders çalışmak istememesi, son zamanlarda okul arkadaşlarından uzaklaşması, sabah okula gitmek için kalkmakta zorlanması, okula gitmemek için sıradan bahaneler sunması, okul ile ilgili bazı sorunların olduğunun göstergesidir (Abalı, 2010).

İletişimin gerçekleştirildiği kanalların etkinliği iletişimin de etkinliğini belirlemektedir. İletişim kanalları arasında en yaygın ve etkili olarak kullanılan toplantılar ilköğretim okullarının işleyişinde var olması zorunlu olan etkinliklerdir. Bütün öğretmenler arasında iş bölümü yapılması, ortak kararlara öğretmenlerin de aktif olarak katılması, zümrelerin işleyişi yine toplantılar ve grup görüşmeleriyle mümkündür. Toplantılardan ilköğretimlerde etkili olarak yararlanıldığı fakat öğretmenlerin hepsinin fikrini açıklama imkânı olmadığı, daha çok yöneticilerin etkin olduğu; bazen bu toplantıların iletişimsizliğe bile neden olduğu anlaşılmaktadır. Birebir görüşmelerin en yüksek oranda fakat yüzeysel olarak gerçekleştirildiği anlaşılan ilköğretim okullarında bu konuda yöneticilerin zamansızlıktan kaynaklı memnuniyetsizlikleri öğretmenlere yansımaktadır (Çiftci, 2008).

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin genel olarak mutsuz olması, okulların özellikle fiziki koşullarının yetersizliği ve okuldaki işleyişiyle ilgili tercih hakkının genellikle yöneticilerde olmasından kaynaklıdır. Ayrıca kişisel sorunların giderilmesindeki aksaklıklar da diğer bir mutsuzluk sebebidir. İzin alma, sağlık sorunları, özlük hakları gibi istekleri zamanında sonuçlandırılmayan

öğretmenlerin çoğunlukta olması ise yukarıdan aşağıya olan iletişime yeterince önem verilmediğini göstermektedir (Çiftci, 2008).

Okullarda etkili öğrenmenin gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin kendi potansiyellerini geliştirebilmeleri için, okulun öğrenci ve öğretmenler açısından güvenli bir yer olması gerekir. Güvenli bir öğrenme ortamı olmadan öğretmenler öğretimde, öğrenciler de öğrenmede sıkıntılar yaşarlar. Okulun güvenli olması demek; öğrencilerin, çalışanların ve diğer paydaşlar olan veli ve ziyaretçilerin okul ortamında güvende olmaları, kendilerini fiziksel, psikolojik ve sosyal bakımdan “özgür” hissetmeleridir. Okul güvenliği yalnızca okul ortamının güvenliği ile sınırlı değildir. Okul güvenliğinin kapsamı ve boyutları; çocuğun ya da diğer okul personelinin okula gitmek amacıyla evinden ayrılması anından başlayarak tekrar evine gelinceye kadarki tüm aşamaları içerir (Memduhoğlu ve Taşdan, 2010).

2.2.4. Ailevi Sorunlar ve Sağlık Problemlerinden Kaynaklanan Nedenler

İnsan yaşamının üzerinde, doğumundan önce başlayan ve ilk gelişim yıllarından ömrünün sonuna dek etkisini sürdüren bir kurum olarak aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik ve toplumsal yönleriyle de, kişiyi, ruhsal gelişimi, oluşumu ve davranışları açısından biçimlendirip yönlendirir. Aile üyeleriyle olan ilişkileri, çocuğun diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama olan tutumlarının temelini oluşturur (Yavuzer, 1996).

Ailenin sosyo-ekonomik koşulları, aile hayatının ruh sağlığını etkilediği gibi, çocuğun kişiliğini de etkiler. Arzularının doyum bulamamasının yanında yoksulluk nedeniyle sürekli olarak açlık ve soğuğa maruz kalan çocuklarda endişe görülür. Bu da kişilik yapısında derin izler bırakabilir ve çocuğun kendini güven içinde hissetmemesi gibi kötü bir sonuç verir (Yavuzer, 1996).

Günümüzün sağlık anlayışı; birey, aile ve toplumun sağlığını koruyan, sürdüren ve geliştiren, erken tanı koyduran, hastalıktan çok sağlık merkezli tıbbi yaklaşımı öngören bir anlayıştır. Bu anlayışla; bireyin iyilik halini koruyacak, sürdürecekt ve geliştirecek uygulamalar, bireylere bu konuda öz sorumluluğu da yükleyerek kendi sağlığı ile ilgili doğru kararlar almasını sağlamak üzerine dayandırılmıştır. Bireyin kendi sağlığına yönelik doğru kararlar ve doğru davranışlar

içinde olması da kendi sağlığını nasıl algıladığı, sağlık durumu ve sorunları ile ilgili farkındalığı ile ilişkilidir (Önal ve ark., 2008).

Türkiye, gelir dağılımının en bozuk olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Bu durum toplumun beslenme durumuna aynen yansımaktadır. Bir yanda yerli ve ithal çeşit çeşit yiyecek ve içeceklerle arabasını dolduran insanlar, diğer yanda pazarların geç saatlerinde seçildikten sonra atılacak sebze ve meyveyi toplayan ve ucuz ekmek alabilmek için kuyrukta bekleyen insanlar. Ülkemiz beslenme durumu açısından hem gelişmekte olan, hem de gelişmiş ülkelerin sorunlarını birlikte içeren bir görünümdeydir. Nüfusumuzun yaklaşık % 15'inin aç olduğu resmen açıklanmıştır. Yarıya yakını da yetersiz ve dengesiz beslenmektedir. Yetersiz ve dengesiz beslenme sorunlarından etkilenen gruplar; büyüme çağındaki çocuklar, gençler, doğurganlık dönemindeki kadınlar, düşük ücretle ağır işte çalışan işçiler ve işsizlerdir. Bunun yanında aşırı ve hatalı beslenme yüzünden yetişkin nüfusta şişmanlık ve bununla ilintili kronik hastalıklar gelişmiş ülkeler boyutundadır (Baysal, 2003).

Nüfusumuzun %32'sinin okul çağındaki çocuklardan oluştuğu göz önüne alınırsa okul sağlığı hizmetlerinin önemi daha iyi anlaşılır. Okul sağlığı hizmetleri; okul çağındaki bütün çocukların sağlığını değerlendirmek, korumak ve geliştirmek için yapılan çalışmaların tümüdür. Çocukların sağlık düzeyini yükseltmek amacı ile yapılan ve öğrencilerin yanı sıra tüm okul çalışanlarını da kapsayan bu çalışmalar yalnızca çocukların değil; dolayısıyla tüm toplumun da sağlık düzeyini yükseltir.

Okul sağlığı hizmetleri üç ana parçadan oluşur.

- Okul sağlık hizmetleri
- Çevre sağlığı
- Sağlık eğitimi (Soysal ve ark., 2008).

Okulda sağlıklı çevre denince; okul binasının, oyun alanlarının, mutfak ve tuvaletlerin, ısıtma, havalandırma, aydınlatma koşullarının sağlığa uygun olması anlaşılmalıdır. Her okulda temiz, yeterli ve kullanma suyu sağlanmalıdır. Okulda sağlık hizmetlerini yürütenlerce okul ve çevresinin kazalara karşı koruma yönünden uygunluğu da kontrol edilmeli ve gerekli olan düzenlemeler yapılmalıdır. Öğrencilere sağlıklı bir çevrede yaşama bilincinin kazandırılmasının sağlık eğitiminin çok önemli bir parçasıdır (Soysal ve ark., 2008).

Devlet ilköğretim okullarında en önemli problemlerden birisi; okulların öğrencilerine temiz bir çevre ve hijyenik ortam sağlamada ciddi sıkıntılar yaşamalarıdır. Elbette bu sorunun temelinde de mali kaynak vardır. Bazı okulların temizlik işlerini yapacak hizmetlisi ya hiç yok ya da yetersizdir. Bu durumlarda okulun ekonomik durumu iyi ise dışarıdan hizmetli getirebilmektedir. Bunun tersi durumlarda ise okulu öğrenciler temizlemek zorunda kalırlar. Dolayısıyla, okul ortamı öğrencilerin temizliği ve sağlığı açısından kaygılar uyandırmaktadır (Korkmaz, 2005).

Sosyo-ekonomik durumu orta ve kötü gruplarda, satın alma gücünün yetersizliğine bağlı olarak; kötü beslenme, kötü ev şartları, yetersiz sağlık hizmeti kullanımı, yetersiz aile eğitimi ve akraba evliliği gibi nedenlerle kronik hastalıklar daha fazla görülebilmektedir. Kronik hastalık, bedensel yetersizlik ve ruhsal sorunlar; gerek beklenmeyen durum, gerekse tedavinin yan etkileri nedeniyle yarattığı fiziksel aktivite kısıtlılığı, yeti yitimi, yatakta gün geçirme, okul günü kaybı, akademik başarısızlık, iletişim ve uyum problemleri gibi sorunların yanında, tıbbi muayene ve tedavi giderleri önemli bir sosyal ve ekonomik sorundur (Sığmal, 2006).

İlköğretim okulu öğrencilerinin sağlık problemleriyle ilgili yurt içinde birçok araştırma yapılmış olup, genel olarak sosyo-ekonomik yönden zayıf ailelerin çocuklarının çoğunluğunda, dişlerinde problem, kulaklarında kir tespit edilmiştir. Bunun yanında, el, yüz ve ayaklarının yıkanmadığı, yarıya yakınında parazit olduğu görülmüştür (Güler ve Kubilay, 2004).

2.2.5. Çevresel Nedenler

Öğrencilerin içinde buldukları toplumsal alanlar daha çok akran grupları ve arkadaş çevreleridir. Bu çevrelerin öğrencinin eğitim yaşantısı üzerine önemli etkileri vardır. Okula uygun olmayan arkadaşlık ilişki ve etkileşimlerinin öğrencinin eğitim yaşantılarına bazı olumsuz etkileri olabilir. Öğrencinin eğitim yaşantılarına katılımını olumsuz yönde etkileyen arkadaş çevreleri, örgün eğitim sisteminden ayrı kalmış, kötü alışkanlıkları olan ve eğitime ilişkin olumlu bakış açısına sahip olmayan kişiler olarak sınıflandırılabilir (Özbaş, 2010).

Ülkemizde okulların bulunduğu çevre şartları birbiriyle tutarlılık göstermemektedir. Bazı okulların çevresi çok yoğun şekilde işletmelerle çevrili iken bazı okullarda ise konut yoğunluğu olduğu bilinmektedir. Bu çeşit çevre türlerinde bulunan okulların çevresinde oluşan sosyal etkileşimle birlikte kurulan arkadaşlık ilişkileri, gencin hem sosyal hem de yaşantısına doğrudan etki edecek bir düzeydedir (Çiloğlu, 2006).

Özellikle büyük kentlerimizin “kent yenileme” çalışmaları ile yeniden planlanmaya çalışıldığı bu dönemde yeni ilköğretim okulları yerleri belirlenirken anayollardan uzak, trafik yoğunluğunun ve gürültünün olmadığı bölgeler belirlenmelidir. Okul bahçeleri duvarlarla çevrenmeli; dışarıdan özellikle sokak hayvanlarının girmesi engellenmelidir. Bahçe zemini bu alanların çocukların oyun alanları da olduğu düşünülerek düzenlenmelidir (Soysal ve ark., 2008).

2.3. YASAL DURUM

İlköğretim okulu öğrencilerinin devam devamsızlıkları ile ilgili 2009-2010 yılında yürürlükte olan yasal metinler; İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu maddeleri bu kısımda verilecektir.

2.3.1. İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği

Madde 25 (Devam Zorunluluğu): İlköğretim kurumlarına kaydedilen zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerin velileri öğrencilerin okula devamını sağlamakla yükümlüdürler. Okul yönetimleri, millî eğitim müdürlükleri, müfettişler, muhtarlar ve mülkî amirler 222 sayılı Kanunun ilgili hükümleri gereğince çocukların okula devamını sağlamakla yükümlüdürler.

Madde 26 (Derse Devamsızlık): Normal ve ikili öğretim yapan okullarda ilk derse girdiği hâlde sonraki bir veya daha fazla derse özürsüz olarak girmeyen öğrencinin durumu velisine ivedilikle bildirilir ve devamsızlığı yarım gün sayılır.

Madde 27 (Devamın İzlenmesi): (Değişik: 24.12.2008/27090 RG) İlköğretim kurumlarında öğrencilerin okula devamları zorunludur.

İlköğretim okullarındaki öğrencilerden, okulun bulunduğu yerleşim biriminin dışına çıkan, adresi bulunmayan ve okulu olmayan bir yere gidenlerin durumu, okul

yönetimince e-okuldaki devam bölümüne zamanında işlenir. Öğrencilerin devamsızlıkları, e-okul sistemi üzerinden okul yönetimlerince sürekli takip edilir.

Yurt dışına giden öğrencilerin yurt dışı adresi, okul yönetimince e-okul sistemine işlenir. Bakanlıkça yurt dışındaki okullara devamlarının sağlanmasıyla ilgili tedbirler alınır. Bu durumdaki öğrencilerin kayıtları, yaşları zorunlu öğrenim çağı dışına çıkıncaya kadar silinmez.

Madde 28 (Özürle devamsızlık): Okula devam ederken, yangın, deprem, sel ve benzeri doğal afet veya ana, baba, kardeş gibi yakınlarından birinin ağır hastalığı, ölümü gibi önemli nedenlerle kendilerine izin verilen, tedavi yahut ameliyatı gerektiren bir hastalıktan dolayı okula özürle olarak devam edemeyen öğrencilerin özürlerinin bitiminde okula devamları sağlanır.

(Değişik ikinci fıkra: 2.5.2006/26156 RG) Velisinin yazılı izni ile yurt içi ve yurt dışı sanatsal, sosyal, sportif, kültürel ve benzeri etkinlikler ile yarışmalara katılacak öğrenciler, hazırlık çalışmaları ve etkinliklerin devamı süresince izinli sayılır. İzinleri, 13/1/2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği hükümlerine göre verilir.

Bu durumdaki öğrencilerin yetiştirilmesi için veli, öğretmen, okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisi ve okul yönetiminin iş birliği ile gerekli önlemler alınır.

Madde 29 (İzin Verme): Öğrencinin ailesi yanında kalmasını gerektiren hastalık, ölüm, aileden birinin askerlik durumu, tarımsal çalışmalar gibi nedenlerle velisinin yazılı bildirimine üzerine bir ders yılında en çok on beş güne kadar izin verilebilir.

Bu izinler, en az yarım gün olmak üzere parça parça veya bütün olarak okul müdürü veya yetkili kılacağı müdür yardımcıları tarafından verilir.

Özre bağlı izinler devamsızlıktan sayılmaz.

Madde 30 (Okula Geç Gelme): Okula geç gelmeyi veya izinsiz olarak sınıftan ya da okuldan ayrılmayı alışkanlık hâline getiren öğrencilerin bu durumlarının önlenmesi için veli, öğretmen, okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisi ve okul yönetiminin iş birliği ile gerekli önlemler alınır.

Madde 31 (İlişik Kesme): İlköğretim kurumlarına kayıtlı öğrencilerden;

a) Resmî sağlık kurullarından, "Sağlık durumu, zorunlu öğrenim çağı süresince okula devam etmesi uygun değildir. "hükümünü taşıyan raporu alanlar için devam zorunluluğu aranmaz. Bunlar, "Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği"ne göre yönlendirilirler. Haklarında kovuşturma yapılmaz.

b) (Değişik:20.8.2007/26619 RG) Zorunlu öğrenim çağını bitirdiği öğretim yılı sonuna kadar ilköğretim okulunu bitiremeyen öğrenciler, ilköğrenimlerini tamamlamak üzere en çok iki öğretim yılı daha okula devam edebilirler. Bu iki yıllık uzatma sonunda da okulu bitiremeyen öğrencilere öğrenim durumunu gösterir Öğrenim Belgesi verilir.

c) Yürürlükten kaldırılmıştır. (21.10.2004/25620 RG)

ç) (Değişik:20.8.2007/26619 RG) Ancak zorunlu öğrenim çağı dışına çıkan ve iki yıl daha öğrenim görmesine imkân verilen 8 inci sınıftaki öğrencilerin o öğretim yılı sonuna kadar okula devamları sağlanır. Ders yılı sonunda başarılı olanlara ilköğretim diploması düzenlenir. Başarısız olan 8 inci sınıf öğrencileri ile ara sınıflarda öğrenim çağı dışına çıkan ve iki yıl uzatma hakkını kullanan öğrencilerin, ders yılı sonunda öğrenim belgesi düzenlenerek okulla ilişkileri kesilir. Bu durumdaki öğrenciler Açık İlköğretim Okuluna yönlendirilir.

Son fıkra yürürlükten kaldırılmıştır. (21.10.2004/25620 RG)

2.3.2. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda devamsızlıklar ile ilgili maddeler altıncı bölümde yer almaktadır.

Madde 52 (Okula Devam): Her öğrenci velisi yahut vasisi veya aile başkanı çocuğunun mecburi ilköğretim kurumuna muntazaman devamını sağlamakla ve özrü yüzünden okula gidemeyen çocuğun durumunu en geç üç gün içinde okul idaresine bildirmekle yükümlüdür.

Mülki amirler, ilköğretim müfettişleri ve zabıta teşkilatı ilköğrenim çağındaki çocukların mecburi ilköğretim kurumlarına devamlarını sağlamakla veli yahut vasi veya aile başkanlarına ve okul idarelerine yardımla ve her türlü tedbiri almakla vazifelidirler.

Madde 53 – (Değişik: 12/10/1983 - 2917/7 md.)

Okula devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sebepleri okul idarelerince ve ilköğretim müfettişlerince araştırılarak devama engel olan maddi ve manevi sebeplerin giderilmesine çalışılır. Bu sebeplerin giderilmesi mümkün olmadığı takdirde durum, köylerde muhtara, diğer yerlerde mülki amirlere bildirilir. Bu makamlarca gerekli tedbirler alınır.

Okul idareleriyle muhtar ve mülki amirlerin bu vazifeleri devamsız öğrenciler hakkındaki kovuşturmanın her safhasında devam eder.

Madde 54 – 55 inci maddenin ikinci fıkrasında yazılı zorlayıcı sebepler dışında çocuğun ailesi yanında kalmasını gerektiren ailede ölüm, yaralanma, düğün, askere gitme, bağ, bahçe, tarla ve sürüde tarım ve hastalık savaşı yapılması gibi sebeplerle öğrencilere bir yıl içinde 15 günü geçmemek üzere okul idarelerince izin verilir.

Madde 55 – (Değişik: 12/10/1983 - 2917/8 md.)

Hastalık, sel, kar, deprem ve yangın gibi okul idaresince takdir edilecek sebeplerle okula gelemeyen öğrenciler izinli sayılırlar. Bu hallerin dışında 53 üncü madde gereğince yapılacak teşebbüs ve alınacak tedbirlere rağmen;

- a) Çocuğunu okula göndermeyen;
- b) Verilen izin müddetini geçiren;
- c) Geç nakil yaptıran;
- d) Okul çevresi dışına çıkarak izini kaybettiren;

e) Çocuğunun devamsızlık durumunu özürsüz olarak zamanında okul idaresine bildirmeyen; Öğrencinin veli veya vasi veya aile başkanları, okul idaresince köylerde muhtarlığa, diğer yerlerde mülki amirliğe hemen bildirilir. Muhtarlar ve mülki amirler en geç üç gün içinde durumun veli veya vasi veya aile başkanlarına tebliğini sağlarlar. (Değişik son cümle: 24/4/2003-4854/1 md.) Yapılan tebliğde okulca kabul edilecek geçerli sebepler dışında çocuğun okula gönderilmemesi hâlinde idarî para cezasıyla cezalandırılacağı bildirilir.

Madde 56 – (Değişik: 23/1/2008-5728/282 md.)

Muhtarlıkça veya mülkî amirce yapılan tebliğe rağmen çocuğunu okula göndermeyen veli veya vasiye okul idaresince tespit edilen çocuğun okula devam etmediği beher gün için onbeş Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu para cezasına

rağmen çocuğunu okula göndermeyen veya göndermeme sebeplerini okul idaresine bildirmeyen çocuğun veli veya vasisine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 57 – (Değişik: 23/1/2008-5728/283 md.)

Okul idareleri ve mülkî amirliklerce bu Kanuna göre usulen sorulacak sorulara cevap vermekten kaçınanlar ile gerçeğe uymayan beyanda bulunanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 58 – (Mülga: 24/4/2003-4854/6 md.)

Madde 59 – İlköğrenim çağında olup da mecburi ilköğretim kurumlarına devam etmeyenler, hiçbir resmi ve özel iş yerinde veya her ne surette olursa olsun çalışmayı gerektiren başka yerlerde ücretli veya ücretsiz çalıştırılmazlar.

İlköğretim kurumlarına devam ettiklerini belgeleyenler ise, çocukların çalıştırılmasını düzenleyen kanun hükümleri uygulanmak şartıyla ancak ders zamanları dışında bu gibi yerlerde çalıştırılabilirler.

İlköğretim çağında bulunan ve mecburi ilköğretim kurumlarına devam eden çocukların bu kanunda gösterilen ve Milli Eğitim Bakanlığınca açılmasına izin verilmiş olunanlar dışında, her ne ad altında kurulmuş olursa olsun, özel kurs ve dershanelere kabulü yasaktır.

(Değişik dördüncü fıkra: 23/1/2008-5728/284 md.) Yukarıdaki hükümlere aykırı davrananlara dörtyüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(Mülga beşinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)

(Ek: 24/4/2003-4854/5 md.; Değişik altıncı fıkra: 23/1/2008-5728/284 md.)

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.

2.3.3. Okula Devam Etmeyen Öğrencilerin İlköğretime Devamlarının Sağlanması

Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatında 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile birlikte yer bulan “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumlarında Yetiştirici Sınıf Açılmasına İlişkin Yönerge” 10.07.2008 tarih ve 149 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile yürürlüğe girmiştir (MEB , 2008).

Bu yönerge ile 10-14 yaş grubunda olup eğitimlerini akranlarıyla birlikte sürdürememiş çocukların ilköğretime devamlarının sağlanması, hedef grubun özelliklerini dikkate alarak oluşturulacak özel bir programla eğitim-öğretim

faaliyetlerinin düzenlenmesi, sürecin yapılandırılması ve konu ile ilgili tüm çalışmaların değerlendirilmesi esasları düzenlenmiştir (MEB , 2008).

Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı (YSÖP) hedef grubu 10-14 yaş grubunda olup;

- Okula hiç kayıt olmamış çocuklar,
- Okulda kaydı bulunmakla beraber devamsız durumda olan öğrenciler,
- Yaştlarından en az üç sınıf geride olan öğrencilerdir (MEB , 2008).

Bu bağlamda, her ilde belirli okullarda YSÖP sınıfları açılmış olup, birçok öğrenci bu sayede ilköğretim eğitimlerine devam etmişlerdir.

Ülkemizde, temel eğitim olarak tüm yurttaşlarımıza verilen ilköğretim zorunludur. Bu zorunluluk, yaptırımların da arttırılması ile öğrenim gören öğrenci sayısının her geçen yıl artmasını sağlamaktadır. 2008-2009 öğretim yılında Türkiye geneli ilköğretim okullarında okullaşma oranı % 96.5 iken, 2009-2010 öğretim yılında bu oran % 98.17'ye çıkarılmıştır (11.02.2010 MEB İstatistik Daire Başkanlığı). 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında Elazığ ili ilköğretim okullarında okullaşma oranı % 97.5 iken, 2009-2010 öğretim yılında bu oran % 98'e çıkarılmıştır (11.02.2010 MEB İstatistik Daire Başkanlığı). Amaç, bu oranın % 100'e çıkarılmasıdır.

2.4. KONUYA İLİŞKİN BENZER ARAŞTIRMALAR

Öğrenci devamsızlıkları konusunda yapılan kaynak taraması sonucunda bu konuda Türkiye'de yapılan çalışmaların az sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan ulusal çalışmalar üç başlıkta toplanabilir. Bunlar:

- Yüksek lisans düzeyinde, Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri (Kadı, 2000)

- Doktora düzeyinde, Resmi Genel Liselerde Öğrenci Devamsızlığı ve Buna Dönük Okul Yönetimi Politikaları (Pehlivan, 2006)

- Makale düzeyinde, Öğrenci Devamsızlıklarının Nedeni ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi (Altınkurt, 2008) ile İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri (Özbaş, 2010)

başlıklı çalışmaların yapıldığı görülmüştür.

Öğrenci devamsızlıkları ile ilgili olarak, Kadı (2000) tarafından yapılan “Adana İl Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri” isimli araştırmada aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

a) Okuldan kaynaklanan nedenler; okul-veli işbirliğinin sağlanamaması, öğrencinin bir veya birden fazla sınıf tekrarı yapması, okulda rehber öğretmenin ve rehberlik çalışmalarının yeterli olmaması.

b) Öğrencilerin ailesinden kaynaklanan nedenler; ailelerin ekonomik olanaksızlıkları nedeniyle çocukların işgücünden yararlanması, ailenin çocuğuyla yakından ilgilenmemesi ve sorunlarını paylaşmaması, mevsimlik işlerde çalışan ailelerin çocuklarını da yanlarında çalıştırmak istemeleri.

c) Öğrencilerin kendi kişisel problemlerinden kaynaklanan sebepler; öğrencinin okula devamını etkileyen zihinsel veya bedensel özrünün olması, öğrencinin kendisini yaşça veya bedence okula gidemeyecek kadar büyümüş olduğunu düşünmesi, öğrencinin psikolojik bir rahatsızlığının olması.

d) Öğrencilerin arkadaş grubu ve çevresinden kaynaklanan nedenler; oturlan mahallenin sosyo-kültürel seviyesinin düşük olması, okuma yaşında olmasına rağmen okumayıp, dışarıda çalışan çocuklarla arkadaşlık edilmesi, okulu yarım bırakmış kişilerle arkadaşlık edilmesi.

e) Öğrencilerin cinsiyet farkından kaynaklanan nedenler; erkek çocukların işgücünden faydalanılması ve aileye gelir getirmesi için çalıştırılması, kız çocuklarının okuma yazma öğrenmesinin yeterli görülmesi, ailede çocuk okutulacak ise erkek çocukların okumasına öncelik verilmesi.

f) Diğer nedenler; devamsızlık konusunda yasal yaptırımın az ve yetersiz olması, öğrencinin nüfusa geç yazılması ile fiziksel olarak yaşlarından büyük olması, Milli Eğitimin tüm birimlerinde devam-takip uygulamasıyla ilgili duyarsızlığın olmasıdır.

Devamsızlık yapan öğrencilerin okula devamını sağlayabilmek için; donanımlı ve iyi bir fiziki yapıya kavuşmuş okullar, nitelikli eğitim kadrosunun yetiştirilmesi, var olan eğitim çalışanlarının hizmetiçi eğitimler ile yenilenmesi gerekir. Ayrıca, ülke genelinde yeterli bir yaygın eğitim, okul-aile iletişimini güçlendirecek formüller, dersleri ve okulu sevdirecek program-teknik ve yöntemler tespit edilmelidir. Uyumsuz aile-öğrenci ve insan için rehberlik çalışmaları, gençlerin

enerjilerini olumlu yönde sarf edebileceği sosyal ve sportif etkinlikler, bütün bunları yapabilecek ulusal bir sermaye ve yeterli eğitim payı, ulusal bir ekonomik reformdur (Kadı, 2000).

Pehlivan (2006) tarafından yapılan “Resmi Genel Liselerde Öğrenci Devamsızlığı ve Buna Dönük Okul Politikaları” isimli araştırmada öğrenci devamsızlıkları ile ilgili üç farklı sonuç elde edilmiştir.

a) Ailevi nedenlere ilişkin sonuçlar; şiddet, kötü muamele, geçimsizlik olması, ailenin eğitim düzeyinin düşük olmasıdır.

b) Eğitimsel nedenlere ilişkin sonuçlar; öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre uygun alanlara geçişlerine olanak sağlanmaması, öğretmenlerin öğrencinin derse ilgisini arttıracak öğretim yöntemlerini kullanmaması, okul ile aileler arasında yeterli ilişki kurulamamasıdır.

c) Öğrencilerden kaynaklanan nedenlere ilişkin sonuçlar; öğrencinin okul dışı arkadaş grubunun olması ve bunların öğrenciyi okuldan kaçmaya özendirme, öğrencinin ergenlik dönemi sorunları yaşaması, okul çevresinde öğrenciyi çeken etmenlerin (internet, sinema, kahvehane vb.) olmasıdır.

Altinkurt (2008), “Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi” isimli araştırmada altı farklı sonuca ulaşmıştır.

a) Öğrencilerin yarısı, devamsızlık yapmasında okul yönetiminin etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler geç kaldığı zamanlarda okul yöneticilerinden çekinmesinin, boş derslerinde ve öğle aralarında okulda yeterli sosyal etkinlikler olmamasının, giriş ve çıkış saatlerinin uygun olmamasının, kılık-kıyafetinin uygun olmadığı zamanlarda okul yönetiminin tepkisinden çekinmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

b) Öğrencilerin yaklaşık beşte ikisi devamsızlık yapmasında öğretmenlerin etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, ders öğretmenin aşırı disiplinli davranmasının, derslerin çok sıkıcı geçmesinin, başarısız olduğu derslere katılmak istememesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

c) Öğrencilerin yaklaşık beşte biri ailesinden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, ailesinin dikkatini çekmek istemesinin, ailesinin okula gitmesi için çocuğa baskı yapmasının, ailesinin

sabahları uyandırmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

d) Öğrencilerin yaklaşık dörtte biri çevreden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler kız/erkek arkadaşlarıyla buluşmak istemesinin, devamsızlık yapan arkadaşlarının baskısının, internet kafelere gitmek istemesinin, evinin okula uzak olmasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

e) Öğrencilerin beşte birinden daha fazlası akademik kaygıdan kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, bir sonraki gün yapılacak sınava çalışmak istemesinin, ödevlerini yapmamasının, mevcut uygulamanın üniversiteye girişini kısıtladığını düşünmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

f) Öğrencilerin dörtte biri kişisel nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, okulu sevmemesinin, okul dışında çalışmak zorunda olmasının, okulu bitirdiğinde iş bulacağına inanmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Özbaş (2010), “İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri” isimli araştırmada öğrenci devamsızlıklarını okula geç kalma, ders devamsızlığı ve günlük devamsızlık olmak üzere üç farklı başlıkta incelemiştir.

İlköğretim 3. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, derslerin sabah çok erken saatlerde başlaması, mevsimine göre iklim koşullarından kaynaklanan olumsuzluklar, öğrencilerin okula geç kalmalarına sebep olmaktadır.

Öğrencilerin ders çalışma isteği ve gereksinimi duymamaları, ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilmemeleri, ailesel ve bireysel sorunları, öğrencilerin sınavlarda başarısızlık yaşayabilecekleri endişesi, öğretmenlerine ya da ailelerine karşı sorumluluklarını yerine getirememekten kaynaklanan düşünceleri nedeniyle derslere devamsızlık yapmaktadır.

Ayrıca, bedensel rahatsızlıklar, mevsime bağlı salgın hastalıklar, ailelerin çocuklarının beslenme, giyim, kırtasiye ve sosyal yaşamla ilgili gereksinimlerini karşılayabilecek ekonomik yeterliliğe sahip olmamaları ve ekonomik gerekçelerle çocuklarının işgücüne ihtiyaç duymaları da günlük devamsızlığa neden olmaktadır.

Cristopher (2008), “School absenteeism and school refusal behavior in youth” isimli araştırmada; okul devamsızlıklarının nedeni olarak; hastalık ve yaralanma, okulu reddetme, psikolojik problemler, evsizlik ve fakirlik, erken yaşta gebelik, okul ortamı, ailevi ve toplumsal şartlar, madde kullanımı ve okul içi şiddet şeklinde sıralamıştır.

Veenstra and et al. (2010), yapmış olduğu “Truancy in late elementary and early secondary education: The influence of social bonds and self-control— the Trails study” isimli araştırmada; çocuğun aile ve öğretmenlerle olan iletişim eksikliği ile sosyal yönlendirme yetersizliğinin okula devamsızlığın nedeni olduğunu, sınıf arkadaşlarıyla olan sosyal bağların, okul devamsızlığı üzerinde hiçbir etkisinin olmadığını ve okul devamsızlığındaki diğer risk faktörlerin; erkek olmak, erken ergenlik gelişimi, ayrılmış aile çocukları, düşük sosyo-ekonomik statü olduğunu belirtmiştir.

Ine (2009), yapmış olduğu “Mandatory handwashing in elementary schools reduces absenteeism due to infectious illness among pupils: A pilot intervention study” isimli araştırmada; İlköğretim okulu öğrencilerine el yıkama alışkanlığının kazandırılması gerektiğini, ellerini yıkamayan çocukların bulaşıcı hastalıklara çok çabuk yakalandıklarını ve bu sebeple okula devamsızlık yaptıkları belirtilmiştir.

Weitzman (1982), yapmış olduğu “School Absence: A Problem for the Pediatrician” isimli araştırmada; sık sık ve yoğun biçimde okul devamsızlığı olan öğrencilerin okul başarılarının oldukça düşük olduğunu ve mezuniyetten önce okulu bıraktıkları görüşündedir. Aşırı okul devamsızlığı bozuk adaptasyon davranışları, kaçırılan fırsatlar ve gelecekteki işsizlik ve refah maliyeti gibi önemli durumlarla ilişkili olduğunu, devamsızlık vakalarının % 50’sinden fazlası hakkındaki epidemolojik bilgiler öğrencilerin ya da ailelerinin fiziksel ve zihinsel sağlık problemlerinin devamsızlığın tek ya da en büyük katkı sağlayan neden olduğunu belirtmektedir. Aşırı okul devamsızlığı, kronik hastalıklar, bastırılmış depresyon, erken hamilelik, madde kullanımı veya şiddetli aile davranış bozuklukları gibi önemli problemlerin sinyali olabildiğini ifade etmektedir. Rutin sağlık kontrollerinde ocuk davranışlarının bu yönüne dikkat edilmesi çocuklar ve ailelerinde daha önceden var olan ancak fark edilmemiş olan sağlık problemlerinin tespit edilmesini sağlayacağını düşünmektedir.

Guinan, McGuckin and Ali (2002), yapmış olduğu “The effect of a comprehensive handwashing program on absenteeism in elementary schools” isimli çalışmada; ilkokullarda kapsamlı el yıkama programlarının devamsızlık üzerindeki etkilerini araştırmıştır. El yıkamanın mikro-organizmaların yayılmasının kontrol edilmesinde ve enfeksiyon gelişiminin önlenmesinde en önemli faktörlerden biri olduğunu ifade etmiştir. Çalışmaya beş farklı okuldan 290 öğrenci katılmıştır. Her test sınıfının bir de kontrol sınıfı oluşturulmuş ve sadece test sınıfına eğitim programı ve el sıhhileştiricileri verilmiştir. Üç ay boyunca devamsızlık verileri toplanmıştır. Sonuç olarak; el hijyeni programının, eğitim programı ve el temizleyicileri ile birleştiğinde öğrenci devamsızlıklarının düştüğü görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde “Araştırmanın Modeli”, “Evren ve Örneklem”, “Veri Toplama Araçları” ve “Verilerin Çözümlemesinde Kullanılan İstatistikî İşlemler”e ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma nicel boyutlu olup tarama modelindedir. Bu araştırma, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Elazığ il merkezindeki resmi ilköğretim okullarının ikinci kademesinde öğrenim gören 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, öğrenci devamsızlıkları konusundaki görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilen sonuçların yorumlanması aşamasında yetkili kişilerle görüşme yapma tekniğinde kullanılmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

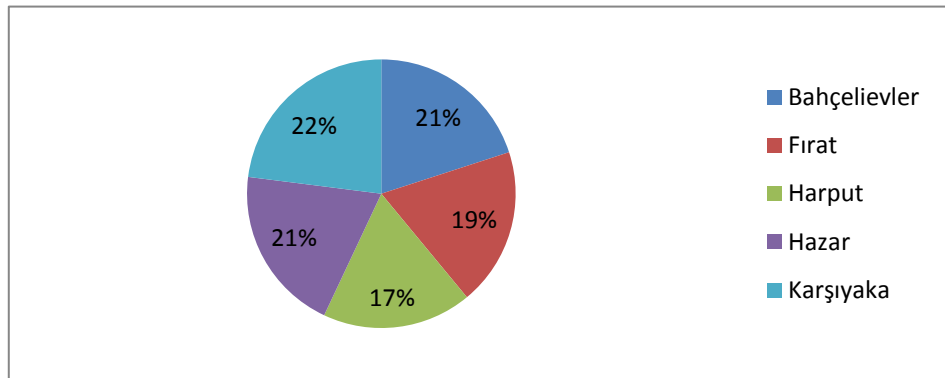
Elazığ il merkezindeki ilköğretim okulları, Milli Eğitim Müdürlüğü (MEM) tarafından Bahçelievler, Fırat, Harput, Hazar ve Karşıyaka olmak üzere beş eğitim bölgesine ayrılmıştır. Bölgeler oluşturulurken, okulların birbirlerine yakınlıkları ve coğrafi konumları gözetenilmektedir. Bu bölgelerde, eğitim-öğretimi sürdüren 58 ilköğretim okulu bulunmaktadır.

Elazığ il merkezinde bulunan ilköğretim okullarının bölgelere göre dağılımları Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. 2009-2010 Elazığ eğitim bölgeleri ilköğretim okulları

BÖLGE	BAHÇELİEVLER	FIRAT	HARPUT	HAZAR	KARŞIYAKA
1	Bahçelievler İ.O.	Cemal Gürsel İ.O.	İsmetpaşa İ.O.	Yücel İ.O.	60.Yıl İ.O.
2	Koç İ.O.	Evrenpaşa İ.O.	Dumlupınar İ.O.	Atatürk İ.O.	İstiklal İ.O.
3	Tevfik Yaramanoğlu İ.O.	Murat İ.O.	Gazi Osmanpaşa İ.O.	Vali Lütfullah Bilgin İ.O.	Doğukent İ.O.
4	Hilalkent İ.O.	Vali Saim Çotur İ.O.	Gazi İ.O.	Şair Hayri İ.O.	Milli Egemenlik İ.O.
5	Yunus Emre İ.O.	Fevzi Çakmak İ.O.	Harput Ekrem Uzel İ.O.	Mustafa Kemal İ.O.	Nahit Ergene İ.O.
6	T.O.B.B İ.O.	Mehmet Mihri Akıncı İ.O.	Fatih Mehmet İ.O.	Mehmet Zeki İ.O.	Ziya Gökalp İ.O.
7	Mehmetcik İ.O.	Esentepe İ.O.	Yıldızbağları İ.O.	Yakup Şevki Paşa İ.O.	Av. İbrahim Gök İ.O.
8	75.Yıl İMKB YİBO	Mezre İ.O.	Mehmet Akif Ersoy İ.O.	Balakgazi İ.O.	Kazım Karabekir İ.O.
9	Barbaros Hayrettin Paşa İ.O.	Cumhuriyet İ.O.	Kıbrıs Şehitleri İ.O.	Vali Tevfik Gür İ.O.	Çatalçeşme İMKB İ.O.
10	50. Yıl İ.O.	Namık Kemal İ.O.	Selçuklular İ.O.	Aziz Gül İ.O.	Şht. Öğretmen Nadir Ozan İ.O.
11	24 Kasım İ.O.	Elazığ İ.O.		Tuncay Küçüközer İ.O.	Gazi Kamil Ayhan İ.O.
12	Salim Hazardağlı İ.O.			Şht. Öğret. Rüstem Şen İ.O.	Ulukent İ.O.
13					Gümüşkavak İ.O.

Tablo 3.1.'de görüldüğü gibi, Bahçelievler eğitim bölgesinde 12, Fırat eğitim bölgesinde 11, Harput eğitim bölgesinde 10, Hazar eğitim bölgesinde 12, Karşıyaka eğitim bölgesinde 13 ilköğretim okulu yer almaktadır.

Şekil 3.1. Elazığ il merkezinde yer alan eğitim bölgeleri

Şekil 3.1’de görüldüğü gibi okulların eğitim bölgelerine göre dağılımı birbirine çok yakındır. Elazığ il merkezinde bulunan 58 ilköğretim okulunun eğitim bölgelerine göre dağılımı, %22’si Karşıyaka eğitim bölgesi, %21’i Hazar eğitim bölgesi, %21’i Bahçelievler eğitim bölgesi, %19’u Fırat eğitim bölgesi ve %17’si Harput eğitim bölgesi şeklindedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) İstatistik Şubesi’nden elde edilen verilere göre, 2008-2009 Güz ve Bahar Dönemi için Elazığ il merkezinde bulunan ilköğretim okulu ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin devamsızlık ortalamaları (Yıl boyunca devamsızlık yapılan toplam gün sayısı/ Okuldaki toplam öğrenci sayısı) hesaplanmış ve devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde bulunan 29 okulda çalışma gerçekleştirilmiştir. Eğitim bölgelerinden seçilecek öğrenci sayıları tabakalı örnekleme orantılı paylaşımına göre belirlenmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirildiği 29 okulun bölgelere göre dağılımı Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Araştırma yapılan okullar

BÖLGE	BAHÇELİEVLER	FIRAT	HARPUT	HAZAR	KARŞIYAKA
1	Tevfik Yaramanoğlu İ.O.	Namık Kemal İ.O.	Mehmet Akif Ersoy İ.O.	Yücel İ.O.	Kazım Karabekir İ.O.
2	Hilalkent İ.O.	Esentepe İ.O.	Dumlupınar İ.O.	Atatürk İ.O.	İstiklal İ.O.
3	T.O.B.B İ.O.	Murat İ.O.	Yıldızbağları İ.O.	Vali Tevfik Gür İ.O.	Doğukent İ.O.
4	Mehmetcik İ.O.	Vali Saim Çotur İ.O.	Gazi İ.O.	Tuncay Küçüközer İ.O.	Şht.Öğretmen Nadir Ozan İ.O.
5	75.Yıl İMKB İ.O.	Mehmet Mihri Akıncı İ.O.	Selçuklular İ.O.	Mustafa Kemal İ.O.	Çatalçeşme İMKB İ.O.
6	Salim Hazardağlı İ.O.			Yakup Şevki Paşa İ.O.	Ziya Gökalp İ.O.
7					Avukat İbrahim Gök İ.O.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, Bahçelievler eğitim bölgesinden altı okul, Fırat eğitim bölgesinden beş okul, Harput eğitim bölgesinden beş okul, Hazar eğitim

bölgesinden altı okul, Karşıyaka eğitim bölgesinden yedi okul olmak üzere toplamda 29 okulda inceleme yapılmıştır.

58 ilköğretim okulunun ikinci kademesinde; öğrenim gören 18220 öğrenci bulunmaktadır. Çalışma kapsamında, ilköğretim ikinci kademedeki, 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 12080 öğrencinin tamamı, araştırma evrenini oluşturmaktadır. Örneklem hatası 0.05 için örneklem hacmi 2877 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada, araştırma evreninde bulunan 12080 öğrencinin 3000'i örneklem seçilmiştir. Devamsızlık ve SBS ortalamalarının hesaplanmasında bir önceki yıla ilişkin veriler ele alınmıştır.

Bahçelievler eğitim bölgesinde 452, Fırat eğitim bölgesinde 585, Harput eğitim bölgesinde 507, Hazar eğitim bölgesinde 785, Karşıyaka eğitim bölgesinde 671 olmak üzere toplam 3000 öğrenciye anket uygulanması düşünülmüştür (EK-1). Fakat bazı okullarda yeterli sayıda öğrencinin bulunmaması, bazı anketlerin tam olarak doldurulmamasından kaynaklanan problemlerden dolayı analizlere ve amaca uygun olarak dönen anket sayısı 2600 olmuştur. Anketlerin geri dönüş oranı yüzde seksenaltı gibi (% 86) yüksek bir orandır (EK-1).

Bahçelievler eğitim bölgesinden 398, Fırat eğitim bölgesinden 508, Harput eğitim bölgesinden 295, Hazar eğitim bölgesinden 738, Karşıyaka eğitim bölgesinden 661 olmak üzere toplam 2600 öğrenci anketi amaca uygun olarak dönmüştür ve araştırmaya dahil edilmiştir. Bölgelerdeki öğrenci sayıları, örneklem'e seçilen öğrenci sayısı ve geçerli anket sayısı Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3. Uygulanması planlanan ve geçerli anket sayısı

Bölge No	Bölge Adı	7+8. Sınıf öğrenci sayıları	Örneklem'e seçilen öğrenci sayısı	Geçerli anket sayısı
1	Bahçelievler	858+964=1822	452	398
2	Fırat	1179+1175=2354	585	508
3	Harput	1005+1036=2041	507	295
4	Hazar	1562+1598=3160	785	738
5	Karşıyaka	1330+1373=2703	671	661
Toplam		12080	3000	2600

Çalışma verileri, öğrenci devamsızlıklarına iki farklı bakış açısını ortaya koyabilmek amacıyla, Elazığ il merkezi ilköğretim ikinci kademe öğrenci öğrenim gören

öğrencilere uygulanan “öğrenci devamsızlık nedenleri anketi” ve Elazığ il merkezi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlere uygulanan “öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketinden” elde edilmiştir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veri toplama aracının hazırlanmasında, öncelikle ilgili yerli ve yabancı kaynaklardan faydalanılarak literatür taraması yapılmıştır. Yapılan benzer çalışmalardaki anket soruları incelenip gerekli olan soru havuzu hazırlanmıştır.

İlköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık sebeplerinin araştırılması ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerini ortaya koymak için bu çalışmada nicel veri toplama aracı kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı için araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanmak üzere, “Öğrenci devamsızlık nedenleri anketi” (EK-3) ile öğretmenlere uygulanmak üzere, “öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketi” (EK-4) hazırlanmıştır.

Öğrenci devamsızlık nedenleri anketinin Elazığ İl Merkezinde bulunan okullarda okuyan öğrencilere uygulanabilmesi için Elazığ valiliğinden 07/01/2010 tarih ve STJ/598 sayılı alınan izin kullanılmıştır.

Anketin aksayan yönlerinin giderilmesi ve eksikliklerinin görülmesi amacıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilere uygulanan öğrenci devamsızlık nedenleri anketinde 29’u kişisel bilgiler, 25’i devamsızlık sebeplerine ilişkin toplam 54 maddeden oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Bahçelievler, Doğukent ve Gümüşkavak ilköğretim okullarının 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören toplam 146 öğrenci pilot uygulamaya dahil edilmiştir. Deneklere uygulanan likert tipi ölçeğin güvenirlik çalışması için; faktör analizi yapılmış Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett’s Test’inde KMO= .917 çıkmış olup, ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri Alpha= .915 olarak bulunmuştur.

Öğretmenlere uygulanan öğrenci devamsızlıklarına öğretmen görüşü anketinde beş’i kişisel, 25’i devamsızlık nedenleriyle ilgili toplam 30 maddeden oluşan bir anket formu hazırlanmış olup, Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Biriminde görevli 10 öğretmen ile Bahçelievler, Doğukent ve Gümüşkavak ilköğretim okullarında görev yapan toplam 24 öğretmene pilot uygulama yapılmıştır. Deneklere uygulanan likert tipi ölçeğin güvenirlik çalışması için; faktör analizi yapılmış KMO

ve Bartlett's Test'inde KMO= .655 çıkmış olup, ölçeğin Cronbach's Alpha değeri Alpha= .905 olarak bulunmuştur.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİNDE KULLANILAN İSTATİSTİKİ İŞLEMLER

Ölçeğin geliştirilmesinde güvenilirlik ve geçerlilik çalışması için faktör analizi yapılmıştır.

Örneklemdaki öğrenci ve öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler için Frekans (f), Yüzde Alma (%) teknikleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde; “Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Bilgileri”, “Öğrencilerin Devamsızlık Hakkındaki Görüşleri”, “Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri”, “Öğretmenlerin Öğrenci Devamsızlıkları Hakkındaki Görüşleri” yer almaktadır.

4.1. KATILIMCI ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİ

Bu bölümde öğrencilerin kişisel bilgilerine yer verilmiştir. Öğrenci devamsızlık nedenleri anketi uygulanan 2600 öğrencinin, okudukları sınıf, cinsiyet, doğum tarihi, doğum yeri, şehirlerarası taşınıp taşınmadığı, annesinin hayatta olup olmadığı, babasının hayatta olup olmadığı, anne ve babanın birlikte yaşayıp yaşamadığı, annenin mesleği, babanın mesleği, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, ailenin sahip olduğu çocuk sayısı, okul dışında maddi gelir sağlayacak bir iş yapıp yapmadığı, evinde bilgisayarın olup olmadığı, kendine ait bir odasının olup olmadığı, okulda en sevdiği dersin hangisi olduğu, boş zamanlarını nasıl değerlendirdiği, evde ders çalışmanın dışında sorumluluğunun olup olmadığı, dershaneye gidip gitmediği, okuldaki devamsızlık durumu, sınıf tekrarının olup olmadığı, sürekli tedavi ve kontrol gerektiren bir hastalığının olup olmadığına dair sorular yer almaktadır.

4.1.1. Örneklem Grubunun Öğrenim Gördüğü Sınıflara Göre Dağılımı

Tablo 4.1’de öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfların dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf dağılımı

	F	%
7.sınıf	1264	48.6
8.sınıf	1336	51.4
Toplam	2600	100.0

2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde, öğrenci devamsızlık nedenleri anketi uygulanan 2600 öğrencinin % 48.6'sı 7. Sınıfta ve % 51.4'ü 8. sınıfta öğrenim görmektedirler.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf dağılımındaki bu yakınlık durumu, yapılacak istatistiksel karşılaştırmalarda yorumlama açısından da önemlidir.

4.1.2. Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 4.2'de öğrencilerin cinsiyet dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.2. Cinsiyetlerin Dağılımı

	F	%
Kız	1266	48.7
Erkek	1334	51.3
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.2'de görüldüğü gibi öğrenci devamsızlık nedenleri anketi uygulanan 2600 öğrencinin % 48.7'si kız ve % 51.3'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

4.1.3. Örneklem Grubunun Yaşlara Göre Dağılımı

Tablo 4.3'de öğrencilerin yaşlarının dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.3. Yaşların dağılımı

	F	%
1993	4	0.2
1994	25	1.0
1995	164	6.3
1996	1220	46.8
1997	1087	41.8
1998	95	3.7
1999	5	0.2
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.3 incelendiğinde, % 0.2'sinin 93, % 1'inin 94, % 6.3'ünün 95, % 46.8'unun 96, % 41.8'inin 97, % 3.7'inin 98 ve % 0.2'sinin 99 doğumlu olduğu görülmektedir. Anketler, 7. ve 8. sınıf öğrencilerine uygulandığı için bu sınıflarda okuyan öğrencilerin olması gereken doğum tarihleri 1997 ve 1996'dır. Diğer doğum

tarikhleri; okula geç başlama, okul tekrarı veya okula erken başlama olarak yorumlanabilir.

4.1.4. rnekleml grubunun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Tablo 4.4’de öğrencilerin doğum yeri dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.4. Doğum yeri dağılımı

	F	%
Elazığ	2269	87.3
Elazığ dışı	331	12.7
Toplam	2600	100.0

Buna göre, ankete katılan öğrencilerin % 87.3’u Elazığ doğumlu olup, % 12.7’si Elazığ dışında bir ilde dünya’ya gelmiştir.

4.1.5. rnekleml Grubunun G Dağılımı

Tablo 4.5’de öğrencilerin daha önce göç edip etmediklerine dair dağılım yer almaktadır.

Tablo 4.5. Güç dağılımı

	F	%
Evet	429	16.5
Hayır	2171	83.5
Toplam	2600	100.0

Elazığ’in 2007-2008 sayım dönemine göre aldığı g 15.294 kişi, verdiği g 18.813 kişidir. Daha çok batıya g verirken, doğudan g almaktadır (Elazığ MEM, 2010). Tablo 4.5’te ankete katılan öğrencilerin daha önce g yapıp yapmadıkları dağılımı görülmektedir. Buna göre, ankete katılan öğrencilerin % 16.5’i daha önce g ederken, % 83.5’i Elazığ dışında yaşamamıştır.

4.1.6. Annenin Hayatta Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Tablo 4.6’da araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin hayatta olup olmadıklarına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.6. Annenin hayatta olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Hayatta	2561	98.5
Hayatta değil	39	1.5
Toplam	2600	100.0

Buna göre, ankete katılan öğrencilerin annelerinin % 98.5'inin hayatta, % 1.5'inin ise hayatta olmadığı görülmektedir.

4.1.7. Babanın Hayatta Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Tablo 4.7'de araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının hayatta olup olmadıklarına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.7. Babanın hayatta olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Hayatta	2508	96.5
Hayatta değil	92	3.5
Toplam	2600	100.0

Buna göre, ankete katılan öğrencilerin % 96.5'inin babasının hayatta olduğu, % 3.5'inin ise babasının hayatta olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.6 ve Tablo 4.7'de, ankete katılan öğrencilerin sadece annesi hayatta olmayan 29, sadece babası hayatta olmayan 82 kişi vardır. 10 öğrencinin hem annesi hem babası hayatta değildir.

4.1.8. Anne ve Babanın Birlikteliğine Göre Dağılımı

Tablo 4.8'de ankete katılan öğrencilerin anne ve babalarının birlikte yaşayıp yaşamadıklarına dair dağılım verilmiştir.

Tablo 4.8. Anne ve babanın birlikte yaşayıp yaşamadığına dair dağılım

	F	%
Birlikte yaşıyor	2395	92.1
Boşanmış	84	3.2
Toplam	2479	95.3
Eksik Gözlem	121	4.7
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.8’de 121 tane eksik gözlem bulunmaktadır. Bunun sebebi; bu öğrencilerin 29 tanesinin annesinin, 82 tanesinin babasının, 10 tanesinin hem annesinin hem babasının hayatta olmamasıdır. Ankete katılan öğrencilerin % 92.1’inin anne ve babası birlikte yaşarken, % 3.2’sinin anne ve babası ayrı yaşamaktadırlar.

4.1.9. Annenin Mesleğine Göre Dağılımı

Tablo 4.9’da öğrencilerin annelerinin meslek dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.9. Annenin Meslek Dağılımı

	F	%
Ev hanımı	2385	91.7
Çalışıyor	176	6.8
Toplam	2561	98.5
Eksik Gözlem	39	1.5
Toplam	2600	100.0

Öğrencilerin annelerinin meslek dağılımlarına bakıldığında, çok büyük bir kısım olan % 91.7’si ev hanımı iken, % 6.8’i çalışmaktadır. % 1.5’i ise eksik gözlemdir. Tablodaki eksik gözlemin sebebi 39 öğrencinin annelerinin hayatta olmamasıdır.

4.1.10. Babanın Mesleğine Göre Dağılımı

Tablo 4.10’da araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının meslek dağılımı görülmektedir.

Tablo 4.10. Babanın meslek dağılımı

	F	%
Memur	508	19.5
İşçi	641	24.7
Esnaf	321	12.3
Emekli	230	8.8
İssiz	170	6.5
Serbest	638	24.5
Toplam	2508	96.5
Eksik Gözlem	92	3.5
Toplam	2600	100.0

Buna göre, ankete katılan öğrencilerin babaları % 19.5'i memur, % 24.7'si işçi, % 12.3'ü esnaf, % 8.8'i emekli, % 6.5' işsiz, % 24.5'i serbest meslek sahibidir. % 3.5'i eksik gözlemdir. Eksik gözlem bulunmasının sebebi ise bu öğrencilerin babalarının hayatta olmamasıdır.

4.1.11. Annenin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.11'de araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4.11. Annenin Eğitim Dağılımı

	F	%
Okuryazar değil	559	21.5
İlkokul	1313	50.6
Ortaokul	359	13.8
Lise	243	9.3
Üniversite	73	2.8
Y.lisans	11	0.4
Doktora	3	0.1
Toplam	2561	98.5
Eksik Gözlem	39	1.5
Toplam	2600	100.0

Annelerin % 21.5'inin okuryazar olmaması, % 50.6'sının ilkokul, % 13.8'inin ortaokul mezunu buna karşılık % 0.4'ünün yüksek lisans, % 0.1'inin doktora mezunu olduğu görülmektedir. Anket yapılan öğrencilerin % 86'sının annesinin eğitim durumunun ortaokul ve daha az olduğunu, böylece annelerin büyük bir çoğunluğunun eğitim düzeylerinin çok düşük olduğunu söyleyebiliriz. % 1.5 oranındaki eksik gözlem, annelerin hayatta olmamasından kaynaklanmaktadır.

4.1.12. Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.12'de araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.12. Babanın eğitim dağılımı

	F	%
Okuryazar değil	83	3.2
İlkokul	831	32.0
Ortaokul	557	21.4
Lise	686	26.4
Üniversite	304	11.7
Y.lisans	42	1.6
Doktora	5	0.2
Toplam	2508	96.5
Eksik Gözlem	92	3.5
Toplam	2600	100.0

Babaların % 3.2'sinin okuryazar olmaması, % 32.0'ının ilkökul mezunu, % 21.4'ünün ortaokul mezunu olması ankete katılan çoğu öğrencinin % 56.6'sının babalarının eğitim düzeylerinin ortaokul ve daha az düzeyde olduğunu göstermektedir. Böylece babaların çoğunun eğitim düzeylerinin düşük olduğunu söyleyebiliriz. Bunların dışında, % 26.4'ü lise mezunu, % 1.6'sı yüksek lisans, % 0.2'si doktora mezunudur. % 3.5 oranında eksik gözlem olmasının nedeni; anket yapılan bu öğrencilerin babalarının hayatta olmamasıdır.

4.1.13. Ailelerin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 4.13'de araştırmaya katılan öğrencilerin aile gelir dağılımları yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri, yapılan çalışmada ekonomik durumun devamsızlıktaki etkisini öğrenebilmek açısından önemli bir yere sahiptir.

Tablo 4.13. Ailenin gelir dağılımı

	F	%
0-500	260	10.0
500-1000	1125	43.3
1000-1500	506	19.5
1500-2000	277	10.6
2000 ve üstü	262	10.1
Toplam	2430	93.5
Eksik Gözlem	170	6.5
Toplam	2600	100.0

En yüksek oran; 500-1000 TL arasında olup (% 43.3), çalışanların büyük bir kısmının asgari ücretle geçinmek zorunda oldukları anlaşılmaktadır. % 10.0'ı 500 TL'nin altında kazandıkları para ile geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu sonuç; ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun ekonomik yönden zayıf ailelere sahip olduklarını göstermektedir.

4.1.14. Ailelerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Tablo 4.14'te araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayılarına ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.14. Ailenin sahip olduğu çocuk sayısı dağılımı

	F	%
1,00	131	5.0
2,00	668	25.7
3,00	900	34.6
4,00	483	18.6
5,00 ve üstü	418	16.1
Toplam	2600	100.0

Tablo incelendiğinde, bir çocuğu olanların oranı % 5, iki çocuğu olanların oranı % 25.7, üç çocuğu olanların oranı % 34.6, dört çocuğu olanların oranı % 18.6, beş ve üstü çocuğu olanların oranı % 16.1 olarak görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üç kardeş olduğu görülmektedir.

4.1.15. Örnekleme Grubunun Okul Dışında Herhangi Bir İşte Çalışıp Çalışmadığına Göre Dağılımı

Tablo 4.15'te ankete katılan öğrencilerin okul dışında herhangi bir iş ile uğraşmış olup olmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.15. Öğrencilerin okul dışında maddi gelir sağlayacak iş yapmış olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	132	5.1
Hayır	2468	94.9
Toplam	2600	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 5.1'i okul dışında maddi gelir sağlayacak bir iş yaptığını, % 94.9'i maddi gelir sağlayacak bir iş yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 4.13'den görüldüğü üzere ailelerin gelir düzeylerinin düşük olmasından dolayı okul çağında olan çocuklar maddi gelir getirmesi için çeşitli işlerde çalıştırılmaktadır.

4.1.16. Örnekleme Grubunun Evlerinde Bilgisayar Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Tablo 4.16'da ankete katılan öğrencilerin evlerinde bilgisayar olup olmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.16. Öğrencilerin evlerinde bilgisayar olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	1169	45.0
Hayır	1431	55.0
Toplam	2600	100.0

Ankete katılan öğrencilerin evlerinde, % 45.0 oranında bilgisayar bulunduğu, % 55.0 oranında bilgisayar bulunmadığı görülmektedir. Günümüz koşullarında % 55.0 oranında bilgisayar sahibi olunmaması büyük bir orandır. Ancak ailelerin gelir düzeylerinin düşük olması bu oranın büyük olmasına neden olmaktadır. Buna karşılık ailelerin gelir düzeylerinin düşük olmasına rağmen % 45'inin evinde bilgisayar bulunması ilk bakışta normal görünmese de, günümüzde ikinci el bilgisayar sahibi olmanın çok güç olmadığını düşündürmektedir.

4.1.17. Örneklem Grubunun Özel Odalarının Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Tablo 4.17’de öğrencilerin kendilerine ait odalarının olup olmadıklarına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.17. Öğrencilerin kendilerine ait odasının olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	1286	49.5
Hayır	1314	50.5
Toplam	2600	100.0

Tablo incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin % 49.5 oranında kendilerine ait odalarının olduğu, % 50.5’inin kendilerine ait odalarının olmadığı görülmektedir. Verilen cevaplardaki oranların birbirine yakın oluşu dikkat çekicidir.

4.1.18. Örneklem Grubunun Sevdiği Derslere Göre Dağılımı

Tablo 4.18’de öğrencilerin öğrenim gördükleri okulda en sevdikleri dersin hangisi olduğuna dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.18. Öğrencilerin okulda en sevdiği derse dair dağılım

	F	%
Matematik	627	24.1
Fen ve teknoloji	517	19.9
Sosyal bilgiler	465	17.9
Yabancı dil	335	12.9
Türkçe	551	21.2
Diğer	105	4.0
Toplam	2600	100.0

Tabloda oranların birbirine yakın olmasının yanı sıra matematik dersi en çok sevilen ders olarak görülmektedir (% 24.1). SBS ortalamalarına bakıldığında matematik dersinin başarı ortalamasının diğer derslere oranla daha düşük olduğu istatistiksel veriler sonucu ortaya konulmuştur (MEB, 2010). Başarı ortalaması düşük olmasına rağmen en sevilen ders olarak görülmesi, incelenmesi gereken bir konu olarak düşünülmektedir.

4.1.19. Örneklem Grubunun Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı

Tablo 4.19’da ankete katılan öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.19. Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine dair dağılım

	F	%
Müzik dinlerim	646	24.8
Spor yaparım	542	20.8
Kitap okurum	675	26.0
İnternette gezinirim	283	10.9
Diğer	454	17.5
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.19 incelendiğinde, öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine dair sorulara vermiş oldukları cevapların oranları birbirine yakın olduğu, en yüksek oranın ise % 26.0 ile kitap okumak olduğu görülmektedir. Ayrıca % 24.8’i müzik dinleyerek, % 20.8’i spor yaparak, % 10.9’u internette gezinerek, % 17.5’i ise farklı şekilde boş vakitlerini değerlendirdikleri görülmektedir.

4.1.20. Örneklem Grubunun Sorumluluklarına Göre Dağılımı

Tablo 4.20’de araştırmaya katılan öğrencilerin evlerinde ders çalışmasının dışında başka bir sorumluluğunun olup olmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.20. Öğrencilerin evde ders çalışmanın dışında sorumluluğunun olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	1185	45.6
Hayır	1415	54.4
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.20’de öğrencilerin % 45.6’sı, evde ders çalışmanın dışında başka sorumluluklarının var olduğunu, % 54.4’ü herhangi bir sorumluluğunun olmadığını belirtmiştir. Tablo 4.15’de öğrencilerin % 5.1’inin maddi gelir sağlayacak işte çalıştığı görülmektedir. Burada oranın (% 45.6) daha fazla olmasının nedeni; öğrencilerin kardeş bakmak, ev işlerine yardımcı olmak vb. şekilde ailelerine

yardımcı olduğu ve ders çalışmak dışında sorumluluklarının olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.1.21. Örneklem Grubunun Dershane Bilgilerine Göre Dağılımı

Tablo 4.21’de araştırmaya katılan öğrencilerin dershaneye gidip gitmediklerine dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.21. Dershaneye gidip gitmediklerine dair dağılım

	F	%
Evet	973	37.4
Hayır	1627	62.6
Toplam	2600	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 37.4’ü dershaneye giderken, % 62.6’sı dershaneye gitmemektedir. İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin bu önemli dönemlerinde dershaneye % 37.4 gibi düşük oranla devam etmeleri gelir düzeyinin düşük olmasıyla bağdaştırılabilir.

4.1.22. Örneklem Grubunun Okuldaki Devamsızlıklarına Göre Dağılımı

Tablo 4.22’de araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri okullardaki devamsızlık durumlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.22. Okuldaki devamsızlık durumuna dair dağılım

	f	%
Devamsızlık problemim yok	1317	50.6
Ara sıra	1229	47.3
Sık sık	54	2.1
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.22’de ankete katılan öğrencilerin yarıya yakını (% 50.6) devamsızlık problemlerinin olmadığını, % 47.3’ü ara sıra devamsızlık yaptığını, % 2.1’i ise sık sık devamsızlık yaptığını belirtmiştir.

4.1.23. Örneklem Grubunun Sınıf Tekrarına Göre Dağılımı

Tablo 4.23’de öğrencilerin sınıf tekrarının olup olmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.23. Sınıf tekrarının olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	104	4.0
Hayır	2496	96.0
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.23’de ankete katılan öğrencilerin % 4.0’ünün sınıf tekrarı varken, % 96.0’sının sınıf tekrarı olmadığı görülmektedir.

4.1.24. Örneklem Grubunun Hastalıklarına Göre Dağılımı

Tablo 4.24’de araştırmaya katılan öğrencilerin sürekli tedavi ve kontrol gerektiren bir hastalığının olup olmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.24. Sürekli tedavi ve kontrol gerektiren bir hastalığının olup olmadığına dair dağılım

	F	%
Evet	326	12.5
Hayır	2274	87.5
Toplam	2600	100.0

Tablo 4.24’de ankete katılan öğrencilerin % 12.5 gibi yüksek bir oranda kronikleşmiş hastalıklarının olduğu, % 87.5’i sürekli bir hastalığının olmadığı görülmektedir.

4.2. ÖĞRENCİLERİN, DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Araştırmanın bu kesiminde, çalışmaya katılan öğrencilerin devamsızlık nedenlerine ilişkin bireysel, öğretmen, okul ve okul idaresi, ailevi, sağlık ve çevreden kaynaklanan nedenlere ilişkin anket sorularına verdikleri cevaplar, SPSS paket programında analiz edilmiştir.

4.2.1. Bireysel Nedenler

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette altı soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.25’de yer almaktadır.

Tablo 4.25. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşleri

Bireysel Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
30. Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım.	F	1698	365	235	185	117
	%	65.3	14.0	9.0	7.1	4.5
36. Yorucu bir günden sonra dinlenmek için	F	1458	441	300	257	144
	%	56.1	17.0	11.5	9.9	5.5
39. Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için	F	1400	485	279	271	165
	%	53.8	18.7	10.7	10.4	6.3
47. Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde	F	1721	445	221	135	78
	%	66.2	17.1	8.5	5.2	3.0
49. Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün okula gitmem.	F	1811	402	188	119	80
	%	69.7	15.5	7.2	4.6	3.1
54. Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım.	F	1641	398	247	167	147
	%	63.1	15.3	9.5	6.4	5.7

Tablo 4.25 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşlerinden “Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım” ifadesine % 11.6 oranında, “Yorucu bir günden sonra dinlenmek için” ifadesine % 15.4 oranında, “Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için” ifadesine % 16.7 oranında, “Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde” ifadesine % 8.2 oranında, “Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün okula gitmem” ifadesine % 7.7 oranında, “Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım” ifadesine % 12.1 oranında *katılıyorum*,

tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, bireysel nedenlerden “Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.2.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.26’da yer almaktadır.

Tablo 4.26. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşleri

Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
37. Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem.	F	1923	339	158	89	91
	%	74.0	13.0	6.1	3.4	3.5
38. İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem.	F	1888	398	137	86	91
	%	72.6	15.3	5.3	3.3	3.5
41. Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden	F	2035	301	105	74	85
	%	78.3	11.6	4.0	2.8	3.3
46. Performans görevlerinin olduğu günlerde okula gitmem.	F	1959	367	142	70	62
	%	75.3	14.1	5.5	2.7	2.4

Tablo 4.26 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerinden “Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem” ifadesine % 6.9 oranında, “İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem” ifadesine % 6.8 oranında, “Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden” ifadesine % 6.1 oranında, “Performans görevlerinin olduğu günlerde okula gitmem” ifadesine % 5.1 oranında *katılıyorum*, *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, öğretmenlerden

kaynaklanan nedenlerden “Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.2.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idarecilerinden kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.27’de yer almaktadır.

Tablo 4.27. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idaresinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşleri

Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
40. İhtiyacım olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için	F	1583	423	232	180	182
	%	60.9	16.3	8.9	6.9	7.0
44. Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmem.	F	1998	337	128	70	67
	%	76.8	13.0	4.9	2.7	2.6
45. Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığıma neden olur.	F	1821	407	161	108	103
	%	70.0	15.7	6.2	4.2	4.0
48. Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından	F	1890	411	150	80	69
	%	72.7	15.8	5.8	3.1	2.7

Tablo 4.27 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idarecilerinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşlerinden “İhtiyacım olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için” ifadesine % 13.9 oranında, “Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmem” ifadesine % 5.3 oranında, “Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığıma neden olur” ifadesine % 8.2 oranında, “Okulun fiziki şartları benim için uygun

olmadığından” ifadesine % 5.8 oranında *katılıyorum*, *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, okul ve okul idarecilerinden kaynaklanan nedenlerden “İhtiyacım olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.2.4. Ailevi Nedenler

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen aile kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette beş soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.28’de yer almaktadır.

Tablo 4.28. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşleri

Ailevi Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
33. Aileme yardım etmem gerektiği için	F	1690	448	177	167	118
	%	65.0	17.2	6.8	6.4	4.5
34. Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım	F	2070	302	81	80	67
	%	79.6	11.6	3.1	3.1	2.6
35. Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde okula gitmem.	F	2158	256	72	52	62
	%	83.0	9.8	2.8	2.0	2.4
51. Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde	F	1909	320	157	124	90
	%	73.4	12.3	6.0	4.8	3.5
52. Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım.	F	1739	380	200	168	113
	%	66.9	14.6	7.7	6.5	4.3

Tablo 4.28 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşlerinden “Aileme yardım etmem gerektiği için” ifadesine % 10.9 oranında, “Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım” ifadesine % 5.7 oranında, “Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı

günlerde okula gitmem” ifadesine % 4.4 oranında, “Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde” ifadesine % 8.3 oranında, “Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım” ifadesine % 10.8 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyimde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, ailevi nedenlerden “Aileme yardım etmem gerektiği için” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.2.5. Sağlık Nedenleri

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen sağlık kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette iki soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.29’da yer almaktadır.

Tablo 4.29. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşleri

Sağlık Nedenleri		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
		f				
50. Sağlık problemlerimin olduğu günlerde	f	538	246	243	769	804
	%	20.7	9.5	9.3	29.6	30.9
53. Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım.	f	2072	314	103	58	53
	%	79.7	12.1	4.0	2.2	2.0

Tablo 4.29 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşlerinden “Sağlık problemlerimin olduğu günlerde” ifadesine % 60.5 oranında, “Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım” ifadesine % 4.2 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, sağlık nedenlerinden “Sağlık problemlerimin olduğu günlerde” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadeye oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.2.6. Çevresel Nedenler

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen çevre kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu nedenler hakkındaki görüşleri Tablo 4.30’da yer almaktadır.

Tablo 4.30. Öğrencilerin, devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşleri

Çevreden Kaynaklanan Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
		f	f	f	f	f
31. Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için okulun son günlerinde	f	743	448	375	575	459
	%	28.6	17.2	14.4	22.1	17.7
32. Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan	f	1678	461	181	159	121
	%	64.5	17.7	7.0	6.1	4.7
42. Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için	f	1743	364	167	192	134
	%	67.0	14.0	6.4	7.4	5.2
43. Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler	f	1406	459	275	309	151
	%	54.1	17.7	10.6	11.9	5.8

Tablo 4.30 incelendiğinde; Öğrenciler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşlerinden “Seviye Belirleme Sınavı’na çalışmak için okulun son günlerinde” ifadesine % 39.8 oranında, “Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan” ifadesine % 10.8 oranında, Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için” ifadesine % 12.6 oranında, “Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler” ifadesine % 17.7 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler, çevreden kaynaklanan nedenlerden “Seviye belirleme sınavına çalışmak için okulun son günlerinde” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.3. KATILIMCI ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİ

Çalışmanın bu alt bölümünde araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerini içeren tablolar ve bunlara ait açıklamalar yer almaktadır.

4.3.1. Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 4.31’de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Tablo 4.31. Cinsiyetlerin dağılımı

	f	%
Bayan	67	37.6
Bay	111	62.4
Toplam	178	100.0

Tablodaki sonuçlara göre 178 öğretmenin % 37.6’sı (67 kişi) bayan, % 62.4’ü (111 kişi) bay öğretmenlerden oluşmaktadır.

4.3.2. Örneklem Grubunun Mesleki Kıdem Yılına Göre Dağılımı

Tablo 4.32’de öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile ilgili frekanslar ve yüzdeler verilmiştir.

Tablo 4.32. Mesleki kıdem dağılımı

	F	%
1-5 yıl	36	20.2
6-10 yıl	36	20.2
11-15 yıl	56	31.5
16-20 yıl	20	11.2
21- üstü	30	16.9
Toplam	178	100.0

Tablo 4.32 incelendiğinde 178 öğretmenin % 20.2 si 1-5 yıl arası, % 20.2 si 6-10 yıl arası, % 31.5'i 11-15 yıl arası, % 11.2'si 16-20 yıl arası ve % 16.9'u 21 yıl ve üstü mesleki yıl kıdemine sahiptir. Tablodan araştırmaya katılan öğretmenlerin % 59.6'sının 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğretmenlerin, anketin II. bölümünde yer alan sorulara verdikleri cevapların önemli ve değerlendirmelerinin dikkate değer olduğunu açısından önemlidir.

4.3.3. Örneklem Grubunun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.33'de araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumları verilmiştir.

Tablo 4.33. Eğitim durumu dağılımı

	f	%
Ön Lisans	10	5.6
Lisans	142	79.8
Yüksek Lisans	24	13.5
Doktora	2	1.1
Toplam	178	100.0

Tablo 4.33'e göre öğretmenlerin % 5.6'sı ön lisans, % 79.8'i lisans, % 13.5'i yüksek lisans ve % 1.1'i doktora eğitimine sahip olan kişilerdir.

4.3.4. Örneklem Grubunun Görevlerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin buldukları okullardaki görev dağılımları Tablo 4.34'de yer almaktadır.

Tablo 4.34. Görev dağılımı

Görev	F	%
Müdür	2	1.1
Müdür yardımcısı	6	3.4
Sınıf öğretmeni	44	24.7
Rehber öğretmen	10	5.6
Branş öğretmeni	116	65.2
Toplam	178	100.0

Tablo 4.34'de Elazığ il merkezi ilköğretim okullarında görev yapan 178 öğretmenin görev dağılımı verilmiştir. Bu öğretmenlerin % 1.1'i müdür, % 3.4'ü

müdür yardımcısı, % 24.7'si sınıf öğretmeni, % 5.6'sı rehber öğretmen, % 65.2'si branş öğretmenidir.

4.4. ÖĞRETMENLERİN, ÖĞRENCİ DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Araştırmanın bu kısmında, çalışmaya katılan öğretmenlerin devamsızlık nedenlerine ilişkin bireysel, öğretmen, okul ve okul idaresi, ailevi, sağlık ve çevreden kaynaklanan nedenlere ilişkin sorulara verdikleri cevaplar, SPSS paket programında analiz edilmiş, elde edilen sonuçlar tablolarda gösterilmiştir.

4.4.1. Bireysel Nedenler

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette altı soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelere verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.35'de yer almaktadır.

Tablo 4.35. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşleri

Bireysel Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
6. Sabahları uyanamayıp geç kaldıklarında devamsızlık yaparlar.	f	14	41	12	93	18
	%	7.9	23.0	6.7	52.2	10.1
12. Yorucu bir günden sonra dinlenmek için devamsızlık yaparlar.	f	36	70	27	44	1
	%	20.2	39.3	15.2	24.7	0.6
15. Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için devamsızlık yaparlar.	f	19	65	33	52	9
	%	10.7	36.5	18.5	29.2	5.1
23. Derslere hazırlanamadıkları/hazır hissetmedikleri günlerde devamsızlık yaparlar.	f	17	51	21	75	14
	%	9.6	28.7	11.8	42.1	7.9
25. Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün devamsızlık yaparlar.	f	33	65	35	36	9
	%	18.5	36.5	19.7	20.2	5.1
30. Resmi tatillerden önceki /sonraki günlerde devamsızlık yaparlar.	f	22	38	29	69	20
	%	12.4	21.3	16.3	38.8	11.2

Tablo 4.35 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşlerinden “Sabahları uyanamayıp geç kaldıklarında devamsızlık yaparlar” ifadesine % 62.3 oranında, “Yorucu bir günden sonra dinlenmek için devamsızlık yaparlar” ifadesine % 25.3 oranında, “Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için devamsızlık yaparlar” ifadesine % 34.3 oranında, “Derslere hazırlanamadıkları / hazır hissetmedikleri günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 50 oranında, “Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün devamsızlık yaparlar” ifadesine % 25.3 oranında, “Resmi tatillerden önceki/sonraki günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 50 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, bireysel nedenlerden “Sabahları uyanamayıp geç kaldıklarında devamsızlık yaparlar” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelerle oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.4.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelerle verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.36’da yer almaktadır.

Tablo 4.36. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşleri

Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler		Hiç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
		katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
13. Sevmediği derslerin olduğu gün devamsızlık yaparlar.	f	11	31	23	95	18
	%	6.2	17.4	12.9	53.4	10.1
14. İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparlar.	f	9	34	35	84	16
	%	5.1	19.1	19.7	47.2	9.0
17. Okulu sevmediğinden ve faydalı görmediğinden devamsızlık yaparlar.	f	25	52	30	56	15
	%	14.0	29.2	16.9	31.5	8.4
22. Performans görevlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.	f	31	64	27	45	11
	%	17.4	36.0	15.2	25.3	6.2

Tablo 4.36 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerinden “Sevmediği derslerin olduğu gün devamsızlık yaparlar” ifadesine % 63.5 oranında, “İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparlar” ifadesine % 56.2 oranında, “Okulu sevmediğinden ve faydalı görmediğinden devamsızlık yaparlar” ifadesine % 39.9 oranında, “Performans görevlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 31.5 oranında *katılıyorum*, *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, öğretmen kaynaklı nedenlerden “Sevmediği derslerin olduğu gün devamsızlık yaparlar” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.4.3. Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idarecilerinden kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelere verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.37’de yer almaktadır.

Tablo 4.37. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idaresinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşleri

Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
		f	%	f	%	f
16. İhtiyacı olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için devamsızlık yaparlar.	f	40	67	23	44	4
	%	22.5	37.6	12.9	24.7	2.2
20. Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmezler.	f	70	72	18	15	3
	%	39.3	40.4	10.1	8.4	1.7
21. Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığa neden olur.	f	39	76	21	37	5
	%	21.9	42.7	11.8	20.8	2.8
24. Okulun fiziki şartları uygun olmadığından devamsızlık yaparlar.	f	81	80	8	8	1
	%	45.5	44.9	4.5	4.5	0.6

Tablo 4.37 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul idarecileri kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerinden, “İhtiyacı olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için devamsızlık yaparlar” ifadesine % 26.9 oranında, “Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmezler ifadesine % 10.1 oranında, “Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığa neden olur” ifadesine % 23.6 oranında, “Okulun fiziki şartları uygun olmadığından devamsızlık yaparlar” ifadesine % 5.1 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, okul ve okul idarecilerinden kaynaklanan nedenlerden “İhtiyacı olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için devamsızlık yaparlar” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelerle oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.4.4. Ailevi Nedenler

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen aile kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette beş soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelere verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.38’de yer almaktadır.

Tablo 4.38. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşleri

Ailevi Nedenler		Hiç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen
		katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
9. Ailesine yardım etmeleri gerektiğinde devamsızlık yaparlar.	f	27	60	29	55	7
	%	15.2	33.7	16.3	30.9	3.9
10. Ailesinin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığından devamsızlık yaparlar.	f	37	65	27	44	5
	%	20.8	36.5	15.2	24.7	2.8
11. Okula gidecek kadar harçlığı olmadığı günlerde devamsızlık yaparlar.	f	47	86	26	17	2
	%	26.4	48.3	14.6	9.6	1.1
27. Kardeşine bakmakla görevli olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.	f	22	53	27	67	9
	%	12.4	29.8	15.2	37.6	5.1
28. Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparlar.	f	12	22	22	99	23
	%	6.7	12.4	12.4	55.6	12.9

Tablo 4.38 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen aile kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerinden, “Ailesine yardım etmeleri gerektiğinde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 34.8 oranında, “Ailesinin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığından devamsızlık yaparlar” ifadesine % 27.5 oranında, “Okula gidecek kadar harçlığı olmadığı günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 10.7 oranında, “Kardeşlerine bakmakla görevli olduğu günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesine % 42.7 oranında, “Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparlar” ifadesine % 68.5 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, ailevi nedenlerden “Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparlar” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.4.5. Sağlık Nedenleri

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen sağlık problemlerinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette iki soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelere verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.39’da yer almaktadır.

Tablo 4.39. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşleri

Sağlık Nedenleri		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
26. Sağlık problemlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.	F	6	11	5	103	53
	%	3.4	6.2	2.8	57.9	29.8
29. Nüfus yaşı ile fiziki yaşının farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparlar.	F	35	60	38	36	9
	%	19.7	33.7	21.3	20.2	5.1

Tablo 4.39 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri hakkındaki görüşlerinden “Sağlık problemlerinin olduğu günlerde

devamsızlık yaparlar” ifadesine % 87.7 oranında, “Nüfus yaşı ile fiziki yaşının farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparlar” ifadesine % 25.3 oranında *katılıyorum*, *tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, sağlık nedenlerinden “Sağlık problemlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelerle oranla daha fazla etkili olduğu düşüncesindedirler.

4.4.6. Çevresel Nedenler

Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen çevreden kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin bu ifadelerle verdikleri cevapların dağılımları Tablo 4.40’da yer almaktadır.

Tablo 4.40. Öğretmenlerin, öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşleri

Çevreden Kaynaklanan Nedenler		f	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
			%	%	%	%	%
7. Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için devamsızlık yaparlar.	f	39	66	22	42	9	
	%	21.9	37.1	12.4	23.6	5.1	
8. Dershaneye daha çok zaman ayırdığından okulda devamsızlık yaparlar.	f	37	83	15	34	9	
	%	20.8	46.6	8.4	19.1	5.1	
18. Ara sıra arkadaşları ile bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptıkları olur.	f	11	43	15	96	13	
	%	6.2	24.2	8.4	53.9	7.3	
19. Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldıkları günler devamsızlık yaparlar.	f	18	49	23	75	13	
	%	10.1	27.5	12.9	42.1	7.3	

Tablo 4.40 incelendiğinde; Öğretmenler, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşlerinden, “Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için devamsızlık yaparlar” ifadesine % 28.7 oranında, “Dershaneye daha çok zaman

ayırıldığından okulda devamsızlık yaparlar” ifadesine % 24.2 oranında, “Ara sıra arkadaşları ile bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptıkları olur” ifadesine % 61.2 oranında, “Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldıkları günler devamsızlık yaparlar” ifadesine % 49.4 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler, çevreden kaynaklanan nedenlerden “Ara sıra arkadaşları ile bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptıkları olur” ifadesinin öğrenci devamsızlığında diğer ifadelere oranla daha fazla etkili olduğu görüşündedirler.

4.5. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın dört alt problemine yanıt aramak amacıyla yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar verilmiştir.

4.5.1. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin, Öğrenci Devamsızlıkları Hakkındaki Ortak Görüşleri

Öğretmenlerin ve öğrencilerin, öğrenci devamsızlıkları ile ilgili yapmış oldukları yorumlar karşılaştırıldığında; her iki grup da “sağlık problemlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar” maddesini devamsızlığın en büyük sebebi olarak görmüşlerdir.

4.5.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Durumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının nasıl olduğunu tespit edebilmek amacıyla, öğrenci devamsızlık nedenleri anketinde annenin mesleği (10.soru), babanın mesleği (11.soru) ve ailenin gelir düzeyi (14. soru) ile ilgili sorular yer almaktadır.

Tablo 4.9’da annelerin meslek dağılımlarına bakıldığında, % 91.7 gibi yüksek bir oranda annelerin ev hanımı olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 4.10’da babaların meslek dağılımlarına bakıldığında, % 24.7’si işçi, % 24.5’i serbest meslek, % 6.5’inin herhangi bir işi olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.13’de ailelerin gelir dağılımı görülmektedir. Araştırmaya katılan % 43.3 gibi çok yüksek bir oranda, öğrencilerin aileleri ile birlikte 500-1000 TL

arasında kazanmış oldukları parayla geçinmek zorunda oldukları, bu orana % 10.0 gibi 500 TL'nin altında kazancı olan kişiler eklendiğinde ailelerin gelir düzeylerinin ne kadar düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

2009 TÜİK'in hanehalkı yoksulluk sınırı verilerine göre, ülkemizde dört kişilik bir ailenin açlık sınırı (sadece gıda harcamaları) 299 TL, yoksulluk sınırının (gıda ve gıda dışı harcamalar) 820 TL olduğu görülmektedir (TÜİK, 2009).

Örneklem grubunu temsil eden ailelerin aylık gelir durumu incelendiğinde TÜİK'in belirttiği yoksulluk sınırına dayanarak araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin ekonomik yönden zayıf oldukları söylenebilir.

4.5.3. Devamsızlık ortalaması yüksek olan okullarda öğrenim gören öğrencilerin devamsızlıklarının, öğrencilerin ve okulların SBS başarı ortalamasına etkisi

2008-2009 eğitim-öğretim yılında devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde olan 29 okulun bölgelere göre dağılımlarına bakıldığında (EK-1); Bahçelievler eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 2.12 iken 7. sınıflar seviyesinde 4.01; Fırat eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 1.79 iken 7. sınıflar seviyesinde 2.64; Harput eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 0.92 iken 7. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 2.69; Hazar eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 1.22 iken 7. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 4.36; Karşıyaka eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalaması 3.63 iken 7. sınıflar seviyesinde 4.48 olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; 2008-2009 eğitim-öğretim yılında devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde olan okulların devamsızlık oranlarına bakıldığında 7. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin, 6. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilere oranla daha fazla devamsızlık yaptığı söylenebilir.

2008-2009 eğitim-öğretim yılında devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde olan okulların Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ortalamaları (EK-2) incelendiğinde; Bahçelievler eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde SBS ortalaması 307.512 iken 7. sınıflar seviyesinde 291.392; Fırat eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde SBS ortalaması 296.385 iken 7. sınıflar seviyesinde 279.583; Harput eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde SBS ortalaması 297.502 iken 7. sınıflar

seviyesinde 286.285; Hazar eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde SBS ortalaması 292.762 iken 7. sınıflar seviyesinde 284.153; Karşıyaka eğitim bölgesinin 6. sınıflar seviyesinde SBS ortalaması 272.189 iken 7. sınıflar seviyesinde 265.787 olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; 2008-2009 eğitim-öğretim yılında devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde olan okulların SBS ortalamaları incelendiğinde 7. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin SBS ortalamalarının, 6. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilere oranla daha düşük olduğu söylenebilir.

Genel olarak, araştırma yapılan okullarda devamsızlık ortalamaları ile SBS ortalamaları karşılaştırıldığında; 7. Sınıf öğrencilerinin 6. Sınıf öğrencilerine oranla daha fazla devamsızlık yaptıkları buna paralel olarak 7. Sınıf öğrencilerinin SBS ortalamalarının 6. Sınıf öğrencilerine oranla daha düşük olduğu söylenebilir.

Bu sonuç; öğrencilerin okulda yapmış oldukları devamsızlıkların akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediği düşüncesini desteklemektedir.

4.5.4. YİBO ve devamsızlık ortalaması yüksek olan diğer okullar arasındaki devamsızlık ortalaması açısından farklılıklar

2008-2009 eğitim-öğretim yılında devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde olan 29 okulun bölgelere göre dağılımlarına bakıldığında (EK-1); Bahçelievler eğitim bölgesinde yer alan 75. YIL İMKB YİBO'nun 6. sınıflar seviyesinde devamsızlık ortalamasının 9.94, 7. sınıflar seviyesinde 9.48 gibi çok yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma neticesinde elde edilen sonuçlar ortaya konmuş ve bunlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

5.1. SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin genel özellikleri incelendiğinde, ailelerinin sosyo-ekonomik yönden zayıf oldukları ve eğitim düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Baba mesleği ile ilgili soruya % 24.7 işçi, % 24.5 serbest meslek, % 6.5 işsiz cevabı alınırken, anne mesleği ile ilgili soruya % 91.7 oranında ev hanımı yanıtı alınmıştır. Öğrencilerin % 53.3'ü aylık gelirlerinin 1000 TL'nin altında olduğunu ifade etmiştir. Annenin eğitim durumu sorusuna % 21.5 okuryazar değil, % 50.6 ilkokul mezunu cevabı alınırken, sadece % 2.8 üniversite mezunu yanıtı alınmıştır. Babanın eğitim durumu sorusuna % 32 ilkokul, % 21.4 ortaokul cevabı alınırken, sadece % 11.7 babalarının üniversite mezunu olduğunu ifade etmiştir.

Okulların devamsızlık ortalamaları incelendiğinde (EK-1), 75. YIL İMKB YİBO'nun devamsızlık ortalamalarının çok yüksek olduğu görülmektedir.

Genel olarak; araştırmaya katılan öğrenciler okulda yapmış oldukları devamsızlıkların en büyük sebebi olarak sağlık sorunlarını gösterirken, öğretmenler öğrenci devamsızlıklarının yalnızca sağlık problemlerinden dolayı olmadığını, bunun yanında bireysel nedenlerin, öğretmenlerin, ailenin ve çevrenin de öğrenci devamsızlıklarında etkili olduğu düşüncesini savunmuşlardır.

Araştırma yapılan okullardaki öğrencilerin 2008-2009 eğitim-öğretim yılında yapmış oldukları devamsızlık oranları incelendiğinde (EK-1), 7. sınıfların 6. sınıflara oranla daha fazla devamsızlık yaptıkları, aynı yıl yapılan SBS ortalamalarına göre (EK-2), 7. sınıfların 6. sınıflara oranla daha başarısız oldukları görülmektedir. Böylece, öğrencilerin yapmış oldukları devamsızlıkların okul başarısını olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin okul devamsızlıkları hakkındaki görüşleri karşılaştırıldığında;

•Bireysel nedenlerden (EK-5); “Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım” ifadesine 7. sınıflar % 10.9 oranında, 8. sınıflar % 12.3 oranında, “Yorucu bir günden sonra dinlenmek için” ifadesine 7. sınıflar % 9.8 oranında, 8. sınıflar % 15.7 oranında, “Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için” ifadesine 7. Sınıflar % 10.1 oranında, 8. Sınıflar % 16.3 oranında, “Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde” ifadesine 7. Sınıflar % 11.2 oranında, 8. sınıflar % 12.9 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

•Okul ve okul idarecilerinden kaynaklanan nedenlerden (EK-7); “İhtiyacım olduğunda okul idaresi izin vermediğinden” ifadesine 7. sınıflar % 13.1 oranında, 8. sınıflar % 14.7 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

•Sağlık nedenlerinden (EK-9); “Sağlık problemlerimin olduğu günlerde” ifadesine 7. sınıflar % 58.9 oranında, 8. sınıflar % 61.9 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

•Çevre kaynaklı nedenlerden (EK-10); “SBS’ye çalışmak için okulun son günlerinde” ifadesine 7. sınıflar % 35.2 oranında, 8. sınıflar % 44.1 oranında, “ Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığımda” ifadesine 7. sınıflar % 15.9 oranında, 8. sınıflar % 19.4 oranında *katılıyorum, tamamen katılıyorum* düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

Sonuç olarak; 8. sınıflar 7. sınıflara oranla, devamsızlık ile ilgili ifadelere *katılıyorum* ve *tamamen katılıyorum* düzeyinde verdikleri cevapların daha büyük oranda olduğu görülmektedir.

5.2. ÖNERİLER

1- Yapılan çalışma ile öğrencilerin devamsızlık sebeplerinin başlıca nedenlerinin sağlık problemleri olduğu görülmüştür. Çünkü okul ortamı birçok sağlık sorunlarını oluşturabilecek risk taşımaktadır. Öğrencilerin günde en az altı saat kapalı sınıflarda bulunmaları, birbirleriyle temasları, ortak eşya kullanmaları bulaşıcı hastalıkların artmasını ve hızlı yayılmasını kolaylaştırır. Bu problemlerin önlenmesi için sürekli sağlık taramalarının gerçekleştirilmesi, gerekli aşuların yapılması, hijyen konularında eğitim verilmesi ve çevre koşullarının düzeltilmesi gibi çalışmaların yapılması gerekmektedir. Ayrıca bu taramalarda tespit edilen sağlık sorunlarının

tedavisinin yapılıp yapılmadığını takip etmek ve gerekli yönlendirmelerin yapılması şarttır. Bu çalışmaların tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için tüm okullarda okul hemşirelerinin görevlendirilmesi gerekmektedir.

2- Ek 1'den görüldüğü üzere devamsızlık ortalaması en fazla olan okullar Yatılı İlköğretim Bölge Okulları (YİBO)'dır. Yetkili kişiler ile yapılan görüşmelerde bunun nedenleri aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

- YİBO'ların kurulmasıyla birlikte köy okulları atıl hale gelmiştir. Bu durum, velilerin büyük bir çoğunluğunun okul ile irtibatının kesilmesine neden olmuştur.

- Yatılı kalan çocukların aile ortamından uzaklaşmaları nedeni ile tatil dönemlerinden önceki ya da sonraki günlerde okula başlama tarihlerini uzun tutmaları, köy işlerinin başladığı dönemlerde ailelerine yardım etmeleri, çalışan personelin çocukların ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamamaları, sağlık hizmetlerinin eksikliği, sosyal ve sportif faaliyetlerin yetersizliği gibi nedenlerin öğrenci devamsızlıklarında etkili olduğu düşünülmektedir.

- YİBO'larda sağlık personellerinin eksiksiz olarak görev yapmaları, çalışacak tüm personelin belirli kriterler doğrultusunda bu okullara atanabilmeleri ve şartlarının düzeltilmesi, her kademedeki bayan personelin bulundurulması, devamsızlık yapan öğrenciler tespit edilerek devamsızlık yaptıkları dönemlerde belirli sorumlulukların verilmesi, sosyal ve sportif etkinliklerin artırılması, gezilerin düzenlenmesi gibi çalışmaların öğrencilerin yapmış oldukları devamsızlık oranlarını düşüreceği düşünülmektedir.

3- Öğrencilere kazandırılacak bilgi ve becerilerin, kazandırılması düşünülen iyi alışkanlıkların davranış haline gelebilmesi için derslik, laboratuvar, işlik, kitaplık, atölye, oyun alanı gibi bölümler yeterli araç ve gereçlerle donatılmalı, öğrencilerin mutlaka faydalanmaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin boş zamanlarını sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerle yararlı bir biçimde değerlendirebilmeleri için gerekli yönlendirmelerin yapılması, bu yerlerin ilgili görevlilerce sık sık denetlenerek kontrol altında tutulması gerekmektedir.

4- Tablo 4.40'dan görüldüğü gibi SBS'ye hazırlanmak için okulun son günleri devamsızlık yaparım ifadesine katılıyorum ve tamamen katılıyorum oranı % 39.8'dir. SBS'den dolayı öğrencilerin okulun son haftalarında devamsızlık yaptıkları, dershanelere ağırlık verdikleri görülmektedir. MEB tarafından yıllık ders

programlarının hafifletilerek konuların daha erken zamanda bitmesi sağlanmalı, öğretmenlerin bu dönemlerde ders tekrarı yapmalarına ve test çözmelerine imkân verilmelidir.

5- Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük bir kısmının ekonomik durumlarının düşük olduğu, ailelerine maddi yardım sağlamak için çeşitli işlerde çalıştıkları görülmüştür. Bu nedenle, okul idareleri tarafından gelir düzeyi düşük aileler tespit edilerek, valiliklerce bu ailelere gerekli maddi yardımların sürekli yapılması sağlanmalıdır.

6- Ders yılı boyunca öğrencilerin okul içi ve okul dışı davranışları yakından izlenmeli, olumsuz davranışları gözlenen öğrencinin davranış bozuklukları giderilmeye çalışılmalı, rehber öğretmen ve okul idarelerince gerekli tedbirler alınmalıdır.

6. KAYNAKÇA

1. Abalı, O. (20 Temmuz 2010). Özek-Benim Yuvam. *Çocukta okul ile ilgili sorunlar*, Erişim: <http://www.benimyuvam.com/yazilar.asp?id=12&y=58>
2. Açıl, M. ; Purtaş, A. *Ergenlik psikolojisi*, Hepsicoocuk yayınları, İstanbul, 2008.
3. Altinkurt, Y. Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, **2008**, 20, 129-142.
4. Arıcı, H. *İstatistik Yöntemler ve Uygulama*, Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1972.
5. Aslıtürk, C. (16 Ağustos 2010). EBG Aile Danışma Merkezi. *Çocuk Psikolojisi ve Sorunları*, Erişim: <http://ailedanismamerkezi.com/hizmetler/cocuk-psikolojisi-cocuk-gelisimi-sorunlari.html>
6. Balce, A. O. ; Demir, S. (24 Kasım 2009). *İstatistik Ders Notları*. Pamukkale Üniversitesi, Erişim: <http://sdemir.pamukkale.edu.tr/eko201dersnot.pdf>
7. Baysal, A. Sosyal Eşitsizliklerin Beslenmeye etkisi. *C.Ü Tıp Fakültesi Dergisi*, **2003**, 25 (4).
8. Bingham, A. *Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi* (A. F. Oğuzhan, Çev.), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1998.
9. Cengizhan, C. (23 Ağustos 2010). 2001-2003 Ders Notları Arşivinden. *Temel İstatistik Kavramları*. Marmara Üniversitesi, Erişim: <http://mimoza.marmara.edu.tr/~cahit/Yayin/belge/ista/index.html>
10. Cristopher, A. K. School absenteeism and school refusal behavior in youth: A contemporary review. *Clinical Psychology Review* , **2008**, 28, 451-471.
11. Çınar, İ. İlköğretimin Önemi ve Öğretmen. *Eğitim Dergisi*, **2008**, 20.
12. Çınkır, Ş. Okulda Etkili Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi* , **2004**, 161.
13. Çiftci, Ü. *İlköğretim Okulu Öğretmenleri Arasındaki İletişim Sorunları*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.

14. Çiloğlu, E. *Okul Çevresinin Öğrencilere Eğitsel Katkısı*, Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
15. Elazığ MEM. *2010-2014 Stratejik Planı*, s:31-35, Elazığ, 2010.
16. Erdem, A. R. İlköğretimimizin Gelişimi ve Bugün Geline Nokta. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, **2005**, 5 (2).
17. Ertürk, S. *Eğitimde Program Geliştirme*, Meteksan Matbaacılık, Ankara, 1997.
18. Guinan, M. ; McGuckin, M. ; Ali, Y. The effect of a comprehensive handwashing program on absenteeism in elementary schools. *Am J infect Contral* , **2002**, 30 (4), 217-20.
19. Gül, S. K. ; Güneş, İ. D. Ergenlik Dönemi Sorunları ve Şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, **2009**, XI (1).
20. Güler, G. ; Kubilay, G. Bir İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Fiziksel Bakım Sorunlarının Belirlenmesi. *C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, **2004**, 26 (2), 60-65.
21. Güneş, M. *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımları İle Ders Kitabında Önerilen Etkinliklerin Uygunluk Düzeyi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2008.
22. Inçe, N.-B. Mandatory handwashing in elementary schools reduces absenteeism due to infectious illness among pupils: A pilot intervention study. *American Journal Of Infection Contral* , **2009**, 37 (10), 820-826.
23. Kadı, Z. *Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2000.
24. Kalafat, S. *Eğitim Psikolojisi* (Ersanlı, K. ; Uzman, E., Dü), İstanbul, 2007.
25. Karatay, M. (23 Kasım 2009). *Araştırmada Örneklem*. Ankara Üniversitesi, Erişim: <http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/eay/mkaratay.doc>
26. Korkmaz, İ. İlköğretim Okullarının Karşılaştıkları Finansman Sorunları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **2005**, 14, 429-434.
27. MEB Mevzuat Bankası. (10 Temmuz 2010). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu*, Erişim: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html>

28. MEB (25 Kasım 2010). *6 ve 7. Sınıflar Seviye Belirleme Sınavı Sonuçları*, Erişim:http://www.meb.gov.tr/sinavlar/SayisalVeriler/2010SBS_6_7Sayisal_Bilgiler.pdf
29. Memduhoğlu, H. B. ; Taşdan, M. (20 Ağustos 2010). *Okul ve Öğrenci Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme*.Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Erişim: <http://egitim.cukurova.edu.tr/efdergi/download/89.pdf>
30. MEB. *Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı Yönerge ve Uygulama Klavuz*, MEB-TTK, Ankara, 2008.
31. Önal, E. ; Erbil, S. ; Gürtekin, B. ; Ayvaz, Ö. ; Özel, S. ; Cevizci, S. ; Güngör, G. İki İlköğretim Okulunda Öğrencilerin Kendi Sağlıklarını Algılama Düzeyi ve Bildikleri Sağlık Sorunları. *Nobel Medicus 14*, **2008**, 5 (2).
32. Özbaş, M. İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi*, **2010**, 35 (156), 32-44.
33. Özbesler, C. ; Duyan, V. Okul Ortamlarında Sosyal Hizmet. *Eğitim ve Bilim*, **2009**, 34 (154).
34. Özmen, A. (18 Kasım 2009). Anadolu üniversitesi. *Örnekleme*, Erişim: <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite03.pdf>
35. Pehlivan, Z. *Resmi Genel Liselerde Öğrenci Devamsızlığı Ve Buna Dönük Okul Yönetimi Politikaları (Ankara İli Örneği)*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006.
36. Rogge, J.-U. *Çocuklar Büyüyor* (G. Bilgili, Çev.), Rota Yayınları, Hamburg, 2001.
37. Serper, Ö. *Uygulamalı İstatistik II*, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2000.
38. Sıgmalı, M. *Kayseri İl Merkezindeki İlköğretim Öğrencilerinde Bilinen Sağlık Sorunlarının Saptanması*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2006.
39. Soysal, A. ; Giray, H. ; Şevken, S. İzmir Kemalpaşa İlçesindeki İlköğretim Okullarının Çevre Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, **2008**, 7 (5), 385-390.
40. Spiegel, M. R. ; Stephens, L. J. *İstatistik* (A. Esin, S. Çelebioğlu, Dü), Nobel Yayın Dağıtım, New York, ABD, 1999.
41. Tatar, M. Etkili Öğretmen. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2004** , 1 (11).

42. Taymaz, H. *Hizmetiçi Eğitim*, TAKAV Matbaası, Ankara, 1997.
43. TÜİK. (4 Ekim 2010). *Hanehalkı büyüklüğüne göre yoksulluk sınırları*. Erişim: http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=4151&tb_id=3
44. TÜİK. *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2009-2010*
45. Ünal, E. *İlköğretim Okullarında, Profesyonel Olmayan Rehberlik Çalışmaları ve Eksikliği Hissedilen Hizmetler*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 2004.
46. Veenstra, R. ; Lindenberg, S. ; Tinga, F.; Ormel, J. Truancy in late elementary and early secondary education: The influence of social bonds and self-control— the TRAILS study. *International Journal Of Behavioral Development* , **2010**, 34 (4), 302-310.
47. Weitzman, M. ; Klerman, L. ; Lamb, G. ; Menary, J. ; Alpert, J. School Absence: A Problem for the Pediatrician. *Pediatrics*, **1982**, 69 (6), 739-746.
48. Yapıcı, M. Okulun Sorumluluk Üstlenmediği Sorunlar. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, **2008**, 8 (1).
49. Yapıcı, M. ; Yapıcı, Ş. İlköğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, **2003**, 3 (3).
50. Yavuzer, H. *Çocuk ve Suç*, Remzi Kitabevi, 8. Basım, İstanbul, 1996.
51. Yenihayat, S. A. *İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Kaygısı İle Öğretmen Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
52. Yeşilyaprak, B. *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri (Gelişimsel Yaklaşım)* (Gözden geçirilmiş 12. b.), Nobel, Ankara, 2005.

EKLER

EK-1: Öğrenci Sayıları, Uygulanan Anket Sayısı ve Devamsızlık Ortalamaları

SIRA NO	KURUM ADI	Eğitim Bölgesi	7. Sınıf		8. Sınıf		Toplam Öğrenci Sayısı	Uygulanan Anket Sayısı	Devamsızlık ortalaması	
			Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı			6. sınıf	7. sınıf
1	75. Yıl İMKB YİBO	Bahçelievler	5	70	5	99	169	137	9.94	9.48
2	Hilalkent İ.O.		4	95	4	84	179	46	0.51	2.43
3	Mehmetçik İ.O.		2	45	3	77	122	73	0.36	2.84
4	Salim Hazardağlı İ.O.		1	39	1	38	77	56	0.84	2.71
5	Tevfik Yaramanoğlu İ.O.		4	103	4	120	223	56	0.63	3.67
6	T.O.B.B İ.O.		3	52	3	59	111	30	0.45	2.93
TOPLAM			6	404	477	881	398	2.12	4.01	
7	Esentepe İ.O.	Fırat	1	17	1	12	29	24	3.83	1.22
8	Mehmet Mihri Akıncı İ.O.		1	19	2	27	46	35	1.75	3.44
9	Murat İ.O.		4	139	4	150	289	75	2.52	2.63
10	Namık Kemal İ.O.		6	247	6	245	492	336	0.63	2.78
11	Vali Saim Çotur İ.O.		2	29	2	34	63	38	0.23	3.11
TOPLAM			5	451	468	919	508	1.79	2.64	
12	Dumlupınar İ.O.	Harput	6	223	6	234	457	60	1.05	2.37
13	Gazi İ.O.		4	102	3	91	193	77	0.43	4.37
14	Mehmet Akif Ersoy İ.O.		1	21	1	38	59	39	1.36	3.52
15	Selçuklular İ.O.		3	112	2	95	207	80	1.21	1.72
16	Yıldız bağları İ.O.		2	41	2	37	78	39	0.56	1.45
TOPLAM			5	499	495	994	295	0.92	2.69	
17	Atatürk İ.O.	Hazar	5	188	5	184	372	115	2.93	3.31
18	Mustafa Kemal İ.O.		5	135	6	168	303	160	1.48	8.56
19	Tuncay Küçükkozer İ.O.		2	48	2	40	88	87	0.77	2.63
20	Vali Tevfik Gür İ.O.		4	94	4	104	198	59	0.96	3.05
21	Yakup Sevki Paşa İ.O.		4	124	4	126	250	60	0.45	3.22
22	Yücel İ.O.		7	235	7	227	462	257	0.75	5.41
TOPLAM			6	824	849	1673	738	1.22	4.36	
23	Avukat İbrahim Gök İ.O.	Karşıyaka	3	84	3	66	150	99	7.70	6.14
24	Catalcesme İMKB İ.O.		3	84	3	69	153	140	2.31	6.19
25	Doğukent İ.O.		6	155	6	170	325	154	0.26	3.88
26	İstiklal İ.O.		6	200	6	220	420	70	2.87	2.76
27	Kazım Karabekir İ.O.		3	86	3	84	170	110	4.84	6.36
28	Şht. Öğretmen Nadir Ozan İ.O.		3	59	3	70	129	39	4.06	2.03
29	Ziya Gökalp İ.O.		4	68	4	81	149	49	3.36	3.97
Karşıyaka Eğitim Bölgesi Toplamı			7	736	760	1496	661	3.63	4.48	
GENEL TOPLAM							2600			

EK-2: Araştırmanın Yapıldığı Okulların SBS Ortalamaları (MEB İstatistik Şubesi)

SIRA NO	KURUM ADI	Eğitim Bölgesi	2008-2009 6. Sınıf SBS sonuçları	2008-2009 7. Sınıf SBS sonuçları
1	75. Yıl İMKB YİBO	Bahçelevler	254.191	254.281
2	Hilalkent İ.O.		344.853	328.298
3	Mehmetçik İ.O.		311.207	279.607
4	Salim Hazardağlı İ.O.		295.077	287.069
5	Tevfik Yaramanoğlu İ.O.		326.074	302.053
6	T.O.B.B İ.O.		313.675	297.044
TOPLAM		6	307.512	291.392
7	Esentepe İ.O.	Fırat	270.887	264.771
8	Mehmet Mihri Akıncı İ.O.		305.911	289.361
9	Murat İ.O.		319.387	294.884
10	Namık Kemal İ.O.		309.931	305.789
11	Vali Saim Çotur İ.O.		275.820	243.111
TOPLAM		5	296.387	279.583
12	Dumlupınar İ.O.	Harput	306.203	305.181
13	Gazi İ.O.		290.094	279.155
14	Mehmet Akif Ersoy İ.O.		294.634	277.791
15	Selçuklular İ.O.		291.172	270.981
16	Yıldız bağları İ.O.		305.409	298.321
TOPLAM		5	297.502	286.285
17	Atatürk İ.O.	Hazar	288.643	294.916
18	Mustafa Kemal İ.O.		273.589	279.663
19	Tuncay Küçükozer İ.O.		309.825	294.386
20	Vali Tevfik Gür İ.O.		293.728	273.374
21	Yakup Sevki Paşa İ.O.		297.753	279.806
22	Yücel İ.O.		293.039	282.773
TOPLAM		6	292.762	284.153
23	Avukat İbrahim Gök İ.O.	Karşıyaka	252.439	252.938
24	Catalcesme İMKB İ.O.		292.433	269.650
25	Doğukent İ.O.		284.918	276.035
26	İstiklal İ.O.		275.674	263.094
27	Kazım Karabekir İ.O.		266.142	262.097
28	Şht. Öğretmen Nadir Ozan İ.O.		261.750	250.184
29	Ziya Gökalp İ.O.		271.969	286.517
TOPLAM		7	272.189	265.787
GENEL TOPLAM				

EK-3: Öğrenci Anketi

Değerli öğrenciler;

Bu anket öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin tespitine yönelik bir çalışmadır. Formda yer alan sorulara vereceğiniz samimi cevaplar, hiç şüphesiz elde edilecek bilgilerin geçerliliğini ve güvenilirliğini arttıracaktır. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

ANKET FORMU

I.BÖLÜM

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular bulunmaktadır.

1. Okulunuzun Adı :.....
2. Sınıfınız : 7. Sınıf 8. Sınıf
3. Cinsiyeti : Kız Erkek
4. Doğum Tarihi : 19.....
5. Doğum Yeri : Elazığ Elazığ dışı
6. Daha önceden şehirlerarası taşındınız mı? Evet Hayır
7. Anne : Hayatta Hayatta değil
8. Baba : Hayatta Hayatta değil
9. Anne - Baba birlikte mi yaşıyor? Birlikte yaşıyor Boşanmış
10. Anne Mesleği : Ev Hanımı Çalışıyor
11. Baba Mesleği : Memur İşçi Esnaf Emekli İşsiz Serbest
12. Anne Eğitimi : Okur yazar değil İlkokul Ortaokul Lise
 Üniversite Y.Lisans Doktora
13. Baba Eğitimi : Okur yazar değil İlkokul Ortaokul Lise
 Üniversite Y.Lisans Doktora
14. Ailenin ortalama aylık geliri :.....TL
15. Sen dahil kaç kardeşiniz?: 1 2 3 4 5+
16. Okul dışında herhangi bir maddi gelir sağlayacak iş yapıyor musun?
Evet Hayır
17. Evinizde bilgisayar var mı? Evet Hayır
18. Kendine ait özel bir odan var mı? Evet Hayır
19. Okulda en sevdiğin ders hangisidir? (Bir tanesi işaretlenecek)
Matematik Fen ve Teknoloji Sosyal Bilgiler Yabancı Dil
Türkçe Diğer :
20. Boş zamanlarında en fazla ne yaparsın? (Bir tanesi işaretlenecek)
Müzik dinlerim Spor yaparım Kitap okurum
İnternette gezinirim Diğer
21. Evinde ders çalışmanın dışında sorumluluğun var mı? Evet Hayır
22. Dershaneye gidiyor musun? Evet Hayır
23. Okula devamsızlık durumun nasıl?
Devamsızlık problemi yok Ara sıra Sık sık
24. Sınıf tekrarın var mı? Evet Hayır
25. Doktor tarafından teşhis edilmiş ve devam eden sürekli tedavi ve kontrol gerektiren herhangi bir kronik hastalığın var mı? Evet Hayır
26. 2008-2009 öğretim yılı Güz döneminde (Geçen yıl I. Dönem) devamsızlık yaptığın gün sayısı :.....
Raporlu gün sayısı.....
27. 2008-2009 öğretim yılı Bahar döneminde (Geçen yıl II. Dönem) devamsızlık yaptığın gün sayısı :.....
Raporlu gün sayısı.....
28. 6. sınıfların girdiği seviye belirleme sınavından (SBS) aldığın puan :.....
29. 7. sınıfların girdiği seviye belirleme sınavından (SBS) aldığın puan :.....

II.BÖLÜM		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
Bu bölümde devamsızlık sebeplerine ilişkin ifadeler yer almaktadır. İfadelerin karşısındaki düzeylerden fikrinizi en iyi ifade eden bir tanesine (X) işareti koyunuz. Lütfen tüm sorulara eksiksiz cevap veriniz, boş soru bırakmayınız.						
30.	Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım.					
31.	Seviye Belirleme Sınavına(SBS) çalışmak için okulun son günlerinde					
32.	Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan					
33.	Aileme yardım etmem gerektiği için					
34.	Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığımdan					
35.	Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günler okula gitmem.					
36.	Yorucu bir günden sonra dinlenmek için					
37.	Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem.					
38.	İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem.					
39.	Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için					
40.	İhtiyacım olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için					
41.	Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden					
42.	Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için					
43.	Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler					
44.	Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmem.					
45.	Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığıma neden olur.					
46.	Performans görevlerinin olduğu günlerde okula gitmem.					
47.	Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde					
48.	Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından					
49.	Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün okula gitmem.					
50.	Sağlık problemlerim olduğu günlerde					
51.	Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde					
52.	Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım.					
53.	Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım					
54.	Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım.					

Varsa başka nedenleri lütfen

yazınız.....

Öğrenci devamsızlığımı ortadan kaldıracabilecek veya en aza indirebilecek önerileriniz varsa lütfen yazınız.....

EK-4: Öğretmen Anketi

Değerli Öğretmenler;

Bu anket öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin tespitine yönelik bir çalışmadır. Formda yer alan sorulara vereceğiniz samimi cevaplar, hiç şüphesiz elde edilecek bilgilerin geçerliliğini ve güvenilirliğini arttıracaktır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

I.BÖLÜM

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular bulunmaktadır.

1. Okulunuzun Adı :
2. Cinsiyeti : Bayan Bay
3. Mesleki kıdemiz : Yıl
4. Eğitim Durumunuz : Ön Lisans Lisans Yüksek Lisans Doktora
5. Göreviniz : Müdür Müdür Yardımcısı Sınıf Öğretmeni
Rehber Öğretmen Branş Öğretmeni

II.BÖLÜM		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
6.	Sabahları uyanamayıp geç kaldıklarında devamsızlık yaparlar.					
7.	Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için devamsızlık yaparlar.					
8.	Dershaneye daha çok zaman ayırdığından okulda devamsızlık yaparlar.					
9.	Ailesine yardım etmeleri gerektiğinde devamsızlık yaparlar.					
10.	Ailesinin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığından devamsızlık yaparlar.					
11.	Okula gidecek kadar harçlığı olmadığı günlerde devamsızlık yaparlar.					
12.	Yorucu bir günden sonra dinlenmek için devamsızlık yaparlar.					
13.	Sevmediği derslerin olduğu gün devamsızlık yaparlar.					
14.	İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparlar.					
15.	Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için devamsızlık yaparlar.					
16.	İhtiyacı olduğunda okul idaresi tarafından izin verilmediği için					
17.	Okulu sevmediğinden ve faydalı görmediğinden devamsızlık yaparlar.					
18.	Ara sıra arkadaşları ile bir yerde eğlenmek için devamsızlık yaptıkları olur.					
19.	Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldıkları günler devamsızlık yaparlar					
20.	Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmezler.					
21.	Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığa neden olur.					
22.	Performans görevlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.					
23.	Derslere hazırlanamadıkları/hazır hissetmedikleri günlerde devamsızlık yaparlar					
24.	Okulun fiziki şartları uygun olmadığından devamsızlık yaparlar.					
25.	Telafları mümkün olan derslerin bulunduğu gün devamsızlık yaparlar.					
26.	Sağlık problemlerinin olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.					
27.	Kardeşine bakmakla görevli olduğu günlerde devamsızlık yaparlar.					
28.	Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparlar.					
29.	Nüfus yaşı ile fiziki yaşının farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparlar.					
30.	Resmi tatillerden önceki sonraki günlerde devamsızlık yaparlar.					

EK-5: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Bireysel nedenler	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
30. Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım.	7. Sınıf	858	67.9	165	13.1	103	8.1	81	6.4	57	4.5
	8. Sınıf	840	62.9	200	15	132	9.9	104	7.8	60	4.5
36. Yorucu bir günden sonra dinlenmek için	7. Sınıf	748	59.2	200	15.8	124	9.8	116	9.2	76	6
	8. Sınıf	710	53.1	241	18	176	13.2	141	10.6	68	5.1
39. Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için	7. Sınıf	704	55.7	213	16.9	128	10.1	118	9.3	101	8
	8. Sınıf	696	52.1	272	20.4	151	11.3	153	11.5	64	4.8
47. Derslere hazırlanamadığım hazır hissetmediğim günlerde	7. Sınıf	856	67.7	206	16.3	104	8.2	52	4.1	46	3.6
	8. Sınıf	865	64.7	239	17.9	117	8.8	83	6.2	32	2.4
49. Telifisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün	7. Sınıf	928	73.4	182	14.4	68	5.4	43	3.4	43	3.4
	8. Sınıf	883	66.1	220	16.5	120	9	76	5.7	37	2.8
54. Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde	7. Sınıf	817	64.6	186	14.7	119	9.4	76	6	66	5.2
	8. Sınıf	824	61.7	212	15.9	128	9.6	91	6.8	81	6.1

EK-6: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kaynaklı Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen katlıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
13. Sevmediğim derslerin olduğu gün okula gitmem	7. Sınıf	992	78.5	142	11.2	55	4.4	35	2.8	40	3.2
	8. Sınıf	931	69.7	197	14.7	103	7.7	54	4	51	3.8
14. İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün	7. Sınıf	963	76.2	170	13.4	54	4.3	38	3	39	3.1
	8. Sınıf	925	69.2	228	17.1	83	6.2	48	3.6	52	3.9
17. Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden	7. Sınıf	1016	80.4	122	9.7	49	3.9	34	2.7	43	3.4
	8. Sınıf	1019	76.3	179	13.4	56	4.2	40	3	42	3.1
22. Performans görevlerinin olduğu günlerde	7. Sınıf	1000	79.1	153	12.1	54	4.3	28	2.2	29	2.3
	8. Sınıf	959	71.8	214	16	88	6.6	42	3.1	33	2.5

EK-7: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Okul ve Okul İdarecilerinden Kaynaklanan Nedenler	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
40. İhtiyacım olduğunda okul idaresi izin vermediğinden	7. Sınıf	775	61.3	201	15.9	123	9.7	86	6.8	79	6.3
	8. Sınıf	808	60.5	222	16.6	109	8.2	94	7	103	7.7
44. Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden	7. Sınıf	999	79	142	11.2	53	4.2	34	2.7	36	2.8
	8. Sınıf	999	74.8	195	14.6	75	5.6	36	2.7	31	2.3
45. Zor derslerin aynı güne toplanmasından dolayı	7. Sınıf	923	73	178	14.1	73	5.8	44	3.5	46	3.6
	8. Sınıf	898	67.2	229	17.1	88	6.6	64	4.8	57	4.3
48. Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından	7. Sınıf	929	73.5	186	14.7	84	6.6	30	2.4	35	2.8
	8. Sınıf	961	71.9	225	16.8	66	4.9	50	3.7	34	2.5

EK-8: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Aileden Kaynaklanan Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Ailevi nedenler	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
33. Aileme yardım etmem gerektiği için	7. Sınıf	822	65	212	16.8	92	7.3	78	6.2	60	4.7
	8. Sınıf	868	65	236	17.7	85	6.4	89	6.7	58	4.3
34. Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım	7. Sınıf	1021	80.8	131	10.4	42	3.3	35	2.8	35	2.8
	8. Sınıf	1049	78.5	171	12.8	39	2.9	45	3.4	32	2.4
35. Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde	7. Sınıf	1077	85.2	108	8.5	23	1.8	23	1.8	33	2.6
	8. Sınıf	1081	80.9	148	11.1	49	3.7	29	2.2	29	2.2
51. Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde	7. Sınıf	950	75.2	138	10.9	80	6.3	49	3.9	47	3.7
	8. Sınıf	959	71.8	182	13.6	77	5.8	75	5.6	43	3.2
52. Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım.	7. Sınıf	865	68.4	177	14	99	7.8	70	5.5	53	4.2
	8. Sınıf	874	65.4	203	15.2	101	7.6	98	7.3	60	4.5

EK-9: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sağlık Problemlerinden Kaynaklanan Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Sağlık Nedenleri	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen katlıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
50. Sağlık problemlerimin olduğu günlerde	7. Sınıf	274	21.7	119	9.4	126	10	329	26	416	32.9
	8. Sınıf	264	19.8	127	9.5	117	8.8	440	32.9	388	29
53. Nüfus yaşımla fiziki yaşımın farklı olması nedeniyle	7. Sınıf	1022	80.9	144	11.4	46	3.6	24	1.9	28	2.2
	8. Sınıf	1050	78.6	170	12.7	57	4.3	34	2.5	25	1.9

EK-10: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Çevreden Kaynaklanan Nedenler Hakkındaki Görüşleri

Çevreden Kaynaklanan Nedenler	Sınıfı	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
31. SBS'ye çalışmak için okulun son günlerinde	7. Sınıf	402	31.8	223	17.6	194	15.3	245	19.4	200	15.8
	8. Sınıf	341	25.5	225	16.8	181	13.5	330	24.7	259	19.4
32. Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan	7. Sınıf	839	66.4	201	15.9	94	7.4	71	5.6	59	4.7
	8. Sınıf	839	62.8	260	19.5	87	6.5	88	6.6	62	4.6
42. Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için	7. Sınıf	882	69.8	166	13.1	69	5.5	84	6.6	63	5
	8. Sınıf	861	64.4	198	14.8	98	7.3	108	8.1	71	5.3
43. Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığımda	7. Sınıf	700	55.4	229	18.1	134	10.6	131	10.4	70	5.5
	8. Sınıf	706	52.8	230	17.2	141	10.6	178	13.3	81	6.1

ÖZGEÇMİŞ

12 Mayıs 1976 yılında Elazığ da doğdu. İlkokulu Dumlupınar İlkokulunda, ortaokulu Mezre Ortaokulunda, liseyi Elazığ Lisesinde okudu. 1995 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümünü kazandı. 2000 yılında aynı bölümden mezun oldu. 2000-2005 yılları arasında Kahramanmaraş Hartlap Lisesinde, 2005-2008 yılları arasında Elazığ Bahçelievler İlköğretim Okulunda matematik öğretmenliği yaptıktan sonra, 2008-2009 güz döneminde Ahi Evran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2008 yılında Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimine görevlendirildi. Halen aynı kurumda Stratejik Planlama ve Projeler Ekibinde görev yapmaktadır.